

JUDr. Ivetta Macejková, PhD.
predsedníčka Ústavného súdu
Slovenskej republiky

**OCHRANA ÚSTAVNOSTI
A ÚSTAVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROZHODOVACEJ ČINNOSTI
ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Prehľad rozhodovacej a ďalšej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky

za rok 2013

Spr 70/2014

Košice marec 2014

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) v roku 2013 svojou rozhodovacou činnosťou potvrdil kvantitatívne rastúci a kvalitatívne stabilizujúci sa trend. Rozhodovaciu činnosť zabezpečoval plný počet sudcov podľa schváleného Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2013. Ústavný súd rozhodoval v pléne a štyroch senátoch.

I.

Rozhodovanie o doručených podaniach za rok 2013

Ústavnému súdu bolo od 1. januára 2013 do 31. decembra 2013 doručených **23 915** podaní (návrhov a sťažností).

Ústavný súd vybavil v roku 2013 – **18 009** podaní, z toho

a) **15 164** podaní bolo vybavených

odložením [§ 23a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“)] alebo

spojením [§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“)] s iným podaním,

b) **2 845** podaní bolo vybavených rozhodnutím.

Z celkového počtu **2 845** vyhlásených rozhodnutí bolo

19 rozhodnutí pléna ústavného súdu a

2 826 rozhodnutí senátov ústavného súdu, z toho

0. senát	1 rozhodnutie	Rudolf Tkáčik (predseda senátu od 3. 7. 2013) Ľudmila Gajdošíková Ivetta Macejková
I. senát	766 rozhodnutí	Marianna Mochnáčová (predsedníčka senátu do 28. 2. 2013) Milan Ľalík (predseda senátu od 1. 3. 2013) Peter Brňák
II. senát	665 rozhodnutí	Lajos Mészáros (predseda senátu do 28. 2. 2013) Juraj Horváth (predseda senátu od 1. 3. 2013) Sergej Kohut Ivetta Macejková
III. senát	593 rozhodnutí	Rudolf Tkáčik (predseda senátu do 28. 2. 2013) Ján Auxt (predseda senátu od 1. 3. 2013) Ľubomír Dobrík
IV. senát	801 rozhodnutí	Ľudmila Gajdošíková (predsedníčka senátu do 28. 2. 2013) Ján Luby (predseda senátu od 1. 3. 2013) Ladislav Orosz

Na každého sudcu ústavného súdu pripadlo v priemere cca **1 385 rozhodnutých podaní**.
Priemerná dĺžka konania pred ústavným súdom bola **187 dní**.

II.

Podania z predchádzajúcich rokov

Stav nevybavených podaní z predchádzajúcich rokov:

rok 2011	-	nevybavených	20	podaní (z toho 5 plenárnych podaní),
rok 2012	-	nevybavených	454	podaní (z toho 9 plenárnych podaní),
rok 2013	-	nevybavených	9 187	podaní (z toho 18 plenárnych podaní).

III.

Rozhodovanie o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky

Najrozsiahlejšiu agendu aj v roku 2013 predstavovalo konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb (ďalej len „sťažnosti“) podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „ústava“) **najmä** vo vzťahu ku všeobecným súdom. Sťažovatelia v nich namietali porušenie:

- a) čl. 48 ods. 2 ústavy (základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd [právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote; (ďalej aj „dohovor“)]
- b) čl. 46 ods. 1 ústavy (právo na súdnu a inú právnu ochranu), čl. 6 ods. 1 dohovoru (právo na spravodlivé súdne konanie) a ďalších článkov ústavy, resp. dohovoru.

Ústavnému súdu bolo v tomto období doručených celkom **23 811** sťažností podľa čl. 127 ústavy.

Ústavný súd v roku 2013 rozhodol o **17 933** sťažnostiach, z ktorých bolo:

- a) **701** sťažností
namietajúcich porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru,
- b) **17 232** ostatných sťažností
namietajúcich porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru
a ďalších článkov ústavy a dohovoru, prípadne ďalších medzinárodných zmlúv.

IV.

Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

Zo **701** podaní týkajúcich sa namietaného porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo:

- 230 meritórne rozhodnutých, z toho:
 - 223 nálezov, z ktorých ústavný súd v 212 nálezoch vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru,
 - 7 konaní o sťažnosti bolo zastavených (§ 54 zákona o ústavnom súde);
- 317 uznesení, z toho:
 - 310 sťažností bolo odmietnutých (§ 25 zákona o ústavnom súde),
 - 7 konaní o sťažnosti bolo zastavených (§ 54 zákona o ústavnom súde),
- 154 podaní bolo vybavených odložením (§ 23a a § 31 zákona o ústavnom súde).

Tabuľka č. 1 Nálezy ústavného súdu o porušení čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

<i>odporca</i>	<i>rozhodnuté nálezom r. 2013</i>
Krajská prokuratúra v Košiciach, Úrad justičnej a kriminálnej polície OR PZ Košice II	1
Najvyšší súd Slovenskej republiky	1
Krajský súd v Bratislave	8
Krajský súd v Košiciach	3
Krajský súd v Prešove	1
Okresný súd Banská Bystrica	1
Okresný súd Bratislava I	23
Okresný súd Bratislava II	16
Okresný súd Bratislava III	11
Okresný súd Bratislava IV	7
Okresný súd Bratislava V	2
Okresný súd Bardejov	2
Okresný súd Čadca	14
Okresný súd Dunajská Streda	3
Okresný súd Galanta	2
Okresný súd Komárno	1
Okresný súd Košice I	14
Okresný súd Košice II	11
Okresný súd Košice-okolie	5
Okresný súd Kežmarok	1
Okresný súd Levice	1
Okresný súd Martin	3
Okresný súd Michalovce	2
Okresný súd Námestovo	2
Okresný súd Nové Zámky	3
Okresný súd Nové Mesto nad Váhom	3
Okresný súd Nitra	3
Okresný súd Pezinok	7
Okresný súd Poprad	1
Okresný súd Prešov	3
Okresný súd Piešťany	22
Okresný súd Rimavská Sobota	1
Okresný súd Rožňava	1

Okresný súd Svidník	1
Okresný súd Senica	1
Okresný súd Trnava	7
Okresný súd Trenčín	5
Okresný súd Zvolen	4
Okresný súd Žilina	15
spolu	212

Zdroj: vlastný

Všeobecné súdy, vo vzťahu ku ktorým ústavný súd v roku **2013** vydal najviac nálezov týkajúcich sa **porušenia uvedených článkov ústavy a dohovoru**:

Okresný súd Bratislava I **23** nálezov,
Okresný súd Piešťany **22** nálezov,
Okresný súd Bratislava II **16** nálezov.

Porovnanie rokov 2011 – 2013

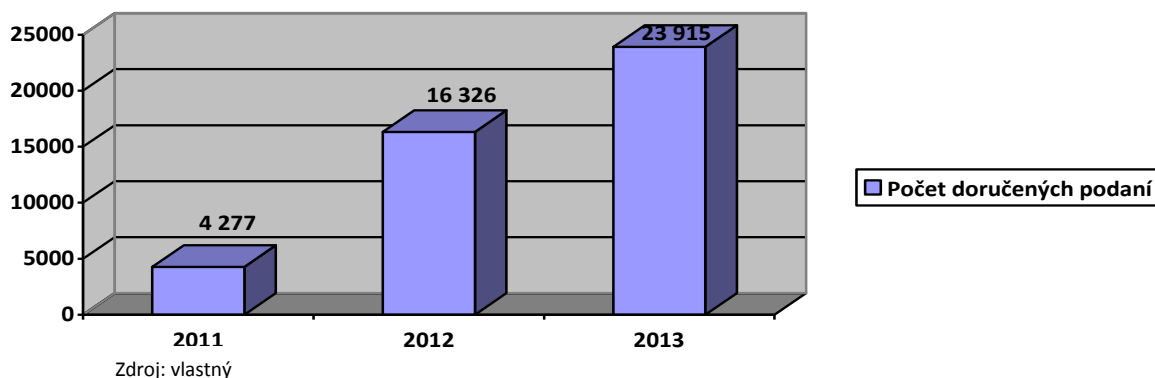
Ústavnému súdu bolo:

v roku 2011 doručených 4 277 podaní,
porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vyslovil v **209** nálezoch a priznal primerané finančné zadostúčenie vo výške **922 449,33 €**,

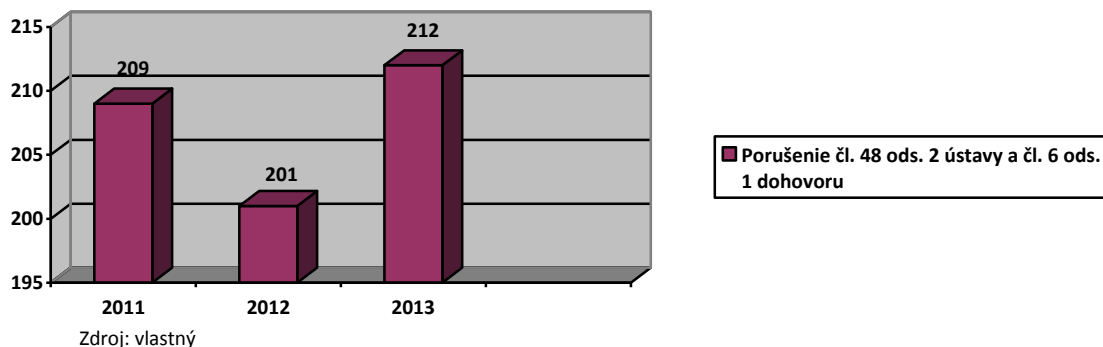
v roku 2012 doručených 16 326 podaní,
porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vyslovil v **201** nálezoch a priznal primerané finančné zadostúčenie vo výške **738 619,39 €**,

v roku 2013 doručených 23 915 podaní,
porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vyslovil v **212** nálezoch a priznal primerané finančné zadostúčenie vo výške **803 700 €**.

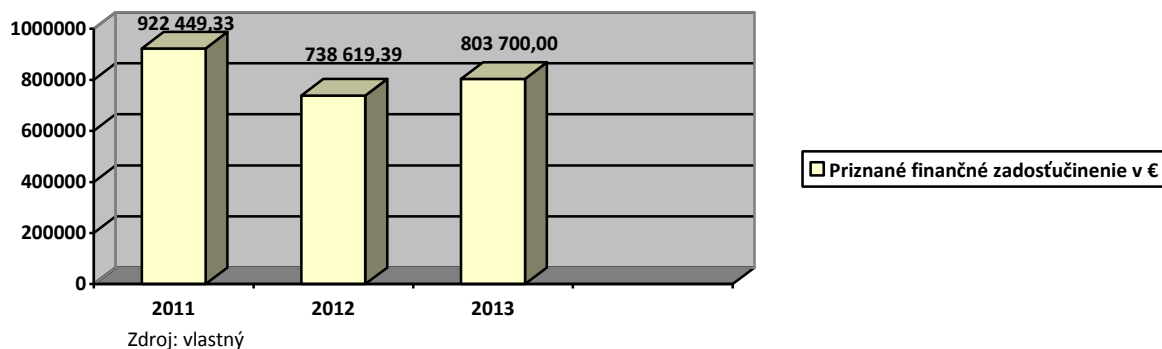
Graf č. 1 Počet doručených podaní (roky 2011 – 2013)

Graf č. 2 Prehľad počtu rozhodnutí, v ktorých bolo vyslovené porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (roky 2011 – 2013)

Graf č. 3 Priznané finančné zadostúčenie v € (roky 2011 – 2013)

V.

Porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a iných základných práv zaručených v Ústave Slovenskej republiky

Zo **17 232** ostatných vybavených podaní týkajúcich sa namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 16 ods. 2 ústavy, čl. 17 ústavy, čl. 19 ods. 3 ústavy a čl. 20 ods. 1 ústavy bolo:

- 123 meritórne rozhodnutí, z toho:
 - 120 nálezov, z ktorých ústavný súd v 76 nálezoch vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a iných článkov ústavy,
 - 2 konania o sťažnosti boli zastavené (§ 54 zákona o ústavnom súde),
 - 1 sťažnosť bola odmietnutá (§ 25 zákon o ústavnom súde);
- 2 102 uznesení, z toho:
 - 2 087 sťažností bolo odmietnutých (§ 25 zákona o ústavnom súde),
 - 14 konaní o sťažnosti bolo zastavených (§ 54 zákona o ústavnom súde),
 - 1 konanie o sťažnosti bolo zamietnuté;
- 533 podaní bolo vybavených odložením (§ 23a zákona o ústavnom súde);
- 14 474 podaní bolo vybavených spojením (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 OSP).

Tabuľka č. 2 *Nálezy ústavného súdu o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a iných článkov ústavy*

<i>odporca</i>	<i>rozhodnuté nálezom r. 2013</i>
Najvyšší súd Slovenskej republiky	36
Krajský súd v Bratislave	11
Krajský súd v Banskej Bystrici	4
Krajský súd v Prešove	5
Krajský súd v Trenčíne	1
Krajský súd v Trnave	1
Krajský súd v Košiciach	6
Krajský súd v Žiline	4
Krajský súd v Nitre	3
Okresný súd Banská Bystrica	1
Okresný súd Senica	1
Okresný súd Košice II	1
Okresný súd Trenčín	2
spolu	76

Zdroj: vlastný

Porovnanie rokov 2011 – 2013

Ústavný súd vyslovil:

v roku 2011

porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v **109** nálezoch a priznal primerané finančné zadostučinenie vo výške **49 000 €**,

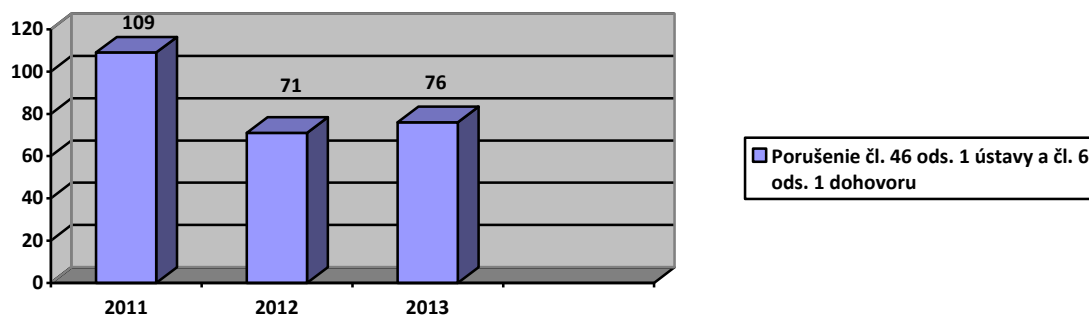
v roku 2012

porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v **71** nálezoch a priznal primerané finančné zadostučinenie vo výške **11 800 €**,

v roku 2013

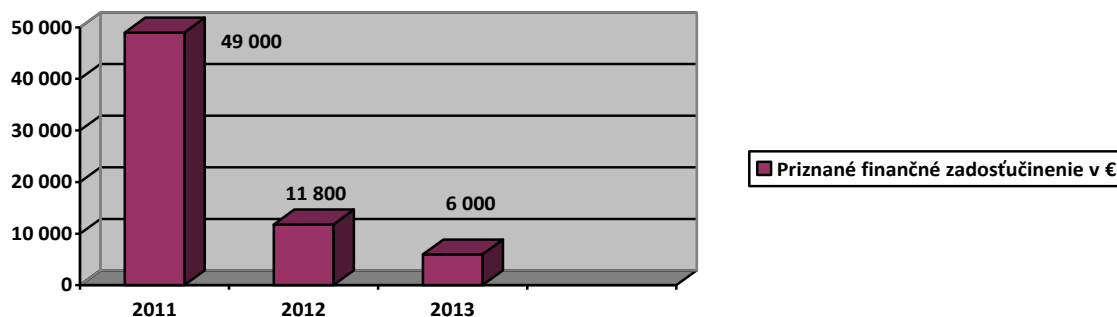
porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v **76** nálezoch a priznal primerané finančné zadostučinenie vo výške **6 000 €**.

Graf č. 4 *Prehľad počtu rozhodnutí, v ktorých bolo vyslovené porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (roky 2011 – 2013):*

Zdroj: vlastný

Graf č. 5 Priznané finančné zadostúčenie v € (roky 2011 – 2013)

Zdroj: vlastný

VI. Priznané finančné zadostúčenie (čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde)

Priznané finančné zadostúčenie za porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa **čl. 48 ods. 2 ústavy** a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa **čl. 6 ods. 1 dohovoru**, ako aj za porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa **čl. 46 ods. 1 ústavy**, práva na spravodlivé súdne konanie podľa **čl. 6 ods. 1 dohovoru** a za porušenie základných práv zaručených v iných článkoch ústavy

V roku 2013 žiadali sťažovatelia primerané finančné zadostúčenie v celkovej výške **49 397 086,64 €**.

Ústavný súd za sledované obdobie priznal sťažovateľom celkom v **203** prípadoch primerané finančné zadostúčenie vo výške **809 700 €**, z toho:

- **201** sťažovateľom za porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vo výške **803 700 €**,
- **2** sťažovateľom za porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a iných článkov ústavy vo výške **6 000 €**.

Tabuľka č. 3 *Priznané primerané finančné zadostúčenie za porušenie
čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru*

<i>odporca</i>	<i>priznané primerané finančné zadostúčenie v € r. 2013</i>
Krajská prokuratúra v Košiciach, Úrad justičnej a kriminálnej polície OR PZ Košice II	5 500
Najvyšší súd Slovenskej republiky	-
Krajský súd v Bratislave	10 500
Krajský súd v Košiciach	11 500
Krajský súd v Prešove	2 000
Okresný súd Banská Bystrica	1 000
Okresný súd Bratislava I	73 800

Okresný súd Bratislava II	59 700
Okresný súd Bratislava III	70 000
Okresný súd Bratislava IV	19 500
Okresný súd Bratislava V	3 300
Okresný súd Bardejov	18 500
Okresný súd Čadca	68 300
Okresný súd Dunajská Streda	3 500
Okresný súd Galanta	10 000
Okresný súd Komárno	1 000
Okresný súd Košice I	25 500
Okresný súd Košice II	40 000
Okresný súd Košice-okolie	32 800
Okresný súd Kežmarok	1 000
Okresný súd Levice	6 000
Okresný súd Martin	16 000
Okresný súd Michalovce	2 000
Okresný súd Námestovo	4 000
Okresný súd Nové Zámky	87 500
Okresný súd Nové Mesto nad Váhom	9 500
Okresný súd Nitra	13 500
Okresný súd Pezinok	8 000
Okresný súd Poprad	2 000
Okresný súd Prešov	9 500
Okresný súd Piešťany	58 200
Okresný súd Rimavská Sobota	3 000
Okresný súd Rožňava	2 000
Okresný súd Svidník	300
Okresný súd Senica	4 000
Okresný súd Trnava	23 400
Okresný súd Trenčín	26 000
Okresný súd Zvolen	4 500
Okresný súd Žilina	66 900
spolu	803 700 €

Zdroj: vlastný

Všeobecné súdy, vo vzťahu ku ktorým ústavný súd v roku **2013** priznal v konaniach **najvyššie primerané finančné zadostučinenie**:

Okresný súd Nové Zámky	87 500 €
Okresný súd Bratislava III	70 000 €
Okresný súd Žilina	66 900 €

Konania všeobecného súdu, na základe ktorých ústavný súd v roku **2013** priznal **najvyššie primerané finančné zadostučinenie** – v jednom konaní:

84 000 €	Okresný súd Nové Zámky	č. k. 4 C 110/06	(IV. ÚS 194/2013)
30 000 €	Okresný súd Bratislava III	č. k. 11 C 108/83	(IV. ÚS 134/2013)
24 000 €	Okresný súd Žilina	č. k. 13 C 486/92	(IV. ÚS 432/2012)

Tabuľka č. 4

**Priznané primerané finančné zadostúčenie za porušenie
čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a iných článkov ústavy**

<i>odporca</i>	<i>priznané primerané finančné zadostúčenie v € r. 2013</i>
Najvyšší súd Slovenskej republiky	-
Krajský súd v Bratislave	2 000
Krajský súd v Banskej Bystrici	-
Krajský súd v Prešove	-
Krajský súd v Trenčíne	-
Krajský súd v Trnave	-
Krajský súd v Košiciach	4 000
Krajský súd v Žiline	-
Krajský súd v Nitre	-
Okresný súd Banská Bystrica	-
Okresný súd Senica	-
Okresný súd Košice II	-
Okresný súd Trenčín	-
spolu	6 000 €

Zdroj: vlastný

VII.

Prehľad nálezov z roku 2013, v ktorých Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie práv maloletých detí

Najcitlivejšou a najzraniteľnejšou skupinou obyvateľstva pri ochrane ľudských práv sú maloleté deti, ktoré pred súdmi zastupujú zákonní zástupcovia alebo súdom ustanovení opatrovníci. Ústavný súd venuje mimoriadnu pozornosť monitorovaniu postupov všeobecných súdov pri rozhodovaní o právach maloletých v zmysle Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý bol uverejnený v Zbierke zákonov oznámením Federálneho ministerstva zahraničných vecí pod č. 104/1991 Zb.

Ústavný súd v roku 2013 vyslovil porušenie práv maloletých detí v **5 nálezo**ch.

Tabuľka č. 5

Prehľad nálezov z roku 2013, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie práv maloletých

p. č.	sp. zn. ústavného súdu	odporca	sp. zn. odporcu	sudca všeobecného súdu ¹	porušené články
1.	I. ÚS 340/2013	Okresný súd Žilina	11 C 884/88	JUDr. D. Mrva	čl. 48 ods. 2 ústavy čl. 6 ods. 1 dohovoru
2.	II. ÚS 97/2013	Krajský súd v Košiciach	8 CoP 214/2012	JUDr. L. Bodnárová	čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 36 ods. 1 listiny, čl. 38 ods. 2 listiny, čl. 3 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa
3.	III. ÚS 225/2013	Okresný súd Piešťany	9 C 59/2010	Mgr. A. Hadnagyová	čl. 48 ods. 2 ústavy čl. 6 ods. 1 dohovoru
4.	III. ÚS 593/2012	Okresný súd Námestovo	1 C 70/08	JUDr. M. Srogončíková	čl. 48 ods. 2 ústavy čl. 6 ods. 1 dohovoru
5.	IV. ÚS 576/2013	Okresný súd Košice-okolie	14 C 29/08	JUDr. Adamčíková	čl. 48 ods. 2 ústavy čl. 6 ods. 1 dohovoru

Zdroj: vlastný

Poznámka:

¹Sudca uvedený pri jednotlivých konaniach súdov je zákonný sudca, ktorý vo veci konal ako posledný v poradí.

Legenda:

čl. 46 ods. 1 ústavy (základné právo na súdnu a inú právnu ochranu)

čl. 48 ods. 2 ústavy (právo na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov)

čl. 6 ods. 1 dohovoru (právo na prerokovanie záležitosti v primeranej lehote)

čl. 36. ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (právo na súdnu a inú právnu ochranu; ďalej aj „listina“)

čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (právo na súdnu a inú právnu ochranu)

čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa

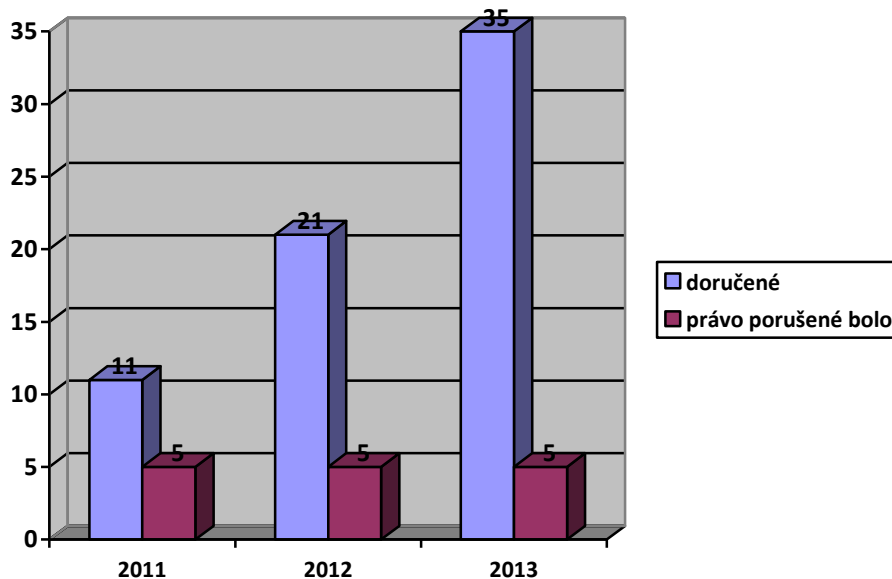
čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa

Porovnanie rokov 2011 – 2013

Prehľad doručených podaní a prehľad rozhodnutí nálezom, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie práv maloletých detí:

rok 2011	-	doručených 11 podaní - v 5 nálezo ch bolo vyslovené porušenie práv maloletých detí,
rok 2012	-	doručených 21 podaní - v 5 nálezo ch bolo vyslovené porušenie práv maloletých detí,
rok 2013	-	doručených 35 podaní - v 5 nálezo ch bolo vyslovené porušenie práv maloletých detí.

Graf č. 6 Prehľad doručených podaní a rozhodnutí, v ktorých bolo vyslovené porušenie práv maloletých detí (roky 2011 – 2013)

Zdroj: vlastný

Analýza nálezov, v ktorých Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie práv maloletých detí – rok 2013

1. I. ÚS 340/2013

Ústavný súd v predmetnej veci rozhodol tak, že základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 884/1988 porušené bolo, a okresnému súdu prikázal konať vo veci bez zbytočných prieťahov. Sťažovateľke v 1. rade priznal finančné zadosťučinenie v sume

10 000 € a sťažovateľom v 2. až 5. rade priznal finančné zadostučinenie každému po 1 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel. Jedným zo sťažovateľov v predmetnej veci bol aj maloletý.

Predmetnom konaní pred všeobecným súdom bol návrh na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktoré začalo 3. augusta 1988 a v čase rozhodovania ústavného súdu nebolo na súde prvého stupňa skončené. Napriek tomu, že okresný súd v danej veci aj vecne rozhodol, vykonával procesné úkony spojené s prípravou pojednávania, vykonával pojednávania, ustanovil súdneho znalca, zabezpečoval dôkazy, na ktoré sa účastníci odvolávali, doručoval písomnosti, zisťoval adresy účastníkov konania, ktorých pobyt nebol známy, predsa nekonal koncentrovane ani efektívne. Ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní už len z dôvodu celkového trvania tohto konania (20 rokov) došlo u sťažovateľov k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote.

2. II. ÚS 97/2013

Ústavný súd v predmetnej veci rozhodol tak, že Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 8 CoP 214/2012 porušil

- základné právo maloletých na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj ich právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru,
- základné právo maloletých na súdnu ochranu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj ich práva podľa čl. 3 ods. 1 a čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa.

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 8 CoP 214/2012-441 z 9. novembra 2012 ústavný súd zrušil, vec vrátil na ďalšie konanie a sťažovateľom priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

Premetom konania pred všeobecným súdom bol návrh otca na zverenie sťažovateľky 2 a sťažovateľa 3 (maloletých) do striedavej osobnej starostlivosti. Ústavný súd konštatoval, že nevykonaním dôkazu posudkom psychologičky ako listinným dôkazom došlo k zásahu do základných práv vo vzťahu voči všetkým sťažovateľom. Tiež konštatoval, že sťažovateľka 2 a sťažovateľ 3 nedostali možnosť vyjadriť sa k veci a touto otázkou sa krajský súd nijako explicitne vo svojom rozsudku nezaoberal. Z namietaného rozsudku nevyplývalo, či a akým spôsobom prihliadol na ich prípadné názory.

3. III. ÚS 225/2013

Ústavný súd o sťažnosti sťažovateľov rozhodol tak, že ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 9 C 59/2010 porušené bolo, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal primerané finančné zadostučinenie sťažovateľovi v I. a II. rade po 1 000 € a priznal náhradu trov konania.

Predmetom namietaného konania sp. zn. 9 C 59/2010 pred všeobecným súdom bolo konanie o určenie otcovstva a úpravu práv a povinností voči maloletému sťažovateľovi. Ústavný súd zdôraznil, že povaha prerokovanej veci, ktorou je určenie otcovstva k maloletému dieťaťu a úprava práv a povinností rodičov k tomuto dieťaťu, je osobitne citlivou statusovou záležitosťou spojenou s osobou maloletého dieťaťa (otázka určenia otcovstva a následná otázka výživného pre maloleté dieťa) a ako taká si vyžaduje osobitný dôraz na rýchly a efektívny postup okresného súdu. Ústavný súd konštatoval, že relevantným faktorom, ktorý mal negatívny dopad na plynulý priebeh posudzovaného konania, bol postup okresného súdu a zbytočné prieťahy, ktorých sa dopustil v dôsledku označených období nečinnosti (v celkovom rozsahu jedného roka a piatich mesiacov), ako aj v dôsledku svojho neefektívneho a nesústreďeného postupu.

4. III. ÚS 593/2012

Ústavný súd o sťažnosti sťažovateľov rozhodol tak, že ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 1 C 70/08 porušené bolo, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal obom sťažovateľom primerané finančné zadostučinenie vo výške po 2 000 € a priznal náhradu trov konania.

Predmetom namietaného súdneho konania pred okresným súdom bol návrh sťažovateľky na určenie otcovstva, úhradu osobných potrieb a úpravu práv a povinností k maloletému sťažovateľovi. Ústavný súd dospel k záveru, že konanie okresného súdu, ktoré nebolo právoplatne skončené ani po viac ako šiestich rokoch od jeho začatia, nie je potrebné osobitne vyhodnocovať, prípadne uvádzať jednotlivé menšie obdobia jeho nečinnosti, ak v okolnostiach posudzovanej veci bol postup okresného súdu neefektívny, resp. nesústreďený. Hoci bolo predmetné konanie náročnejšie na dokazovanie, stále sa nachádzalo vo fáze zabezpečovania dôkazov. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenal, že medzi povinnosti okresného súdu patrí aj metodické usmerňovanie a riadenie činnosti znalca a že okresný súd môže uložiť poriadkovú pokutu aj znalcovi, ak v určenej lehote bez ospravedlniteľného dôvodu znalecký posudok nepredloží. Ako však z prehľadu procesných úkonov vyplynulo, okresný súd v tomto prípade takto nepostupoval, v dôsledku čoho sa znalecké dokazovanie neúmerne predĺžilo.

5. IV. ÚS 576/2013

Ústavný súd o sťažnosti sťažovateľov rozhodol tak, že ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na Okresnom súde Košice-okolie pod sp. zn. 14 C 29/08 porušené bolo, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal každému z troch sťažovateľov primerané finančné zadostučinenie vo výške 2 000 € a náhradu trov konania.

Predmetom namietaného súdneho konania pred okresným súdom bolo konanie o rozvod manželstva a úpravu rodičovských práv a povinností, ktoré začalo v roku 2008. Po právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva a zverení maloletých detí (sťažovateľov) do starostlivosti matky v roku 2009 sa v konaní v časti výroku o výživnom a v časti výroku o zákaze styku otca s maloletými deťmi pokračovalo na základe otcom podaného odvolania. Zohľadňujúc aj doterajšiu neprimeranú dĺžku namietaného konania najmä s poukazom na jeho predmet (úprava rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, pozn.), dospel ústavný súd k záveru, že v doterajšom priebehu namietaného konania došlo k viacerým obdobiam krátkodobej nečinnosti okresného súdu, avšak rozhodujúce pochybenie okresného súdu podľa názoru ústavného súdu spočívalo v tom, že konanie ako celok je poznačené neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou súvisiacou najmä s obstarávaním listinných dôkazov.

VIII.

Prehľad nálezov, v ktorých Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky alebo čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd - rok 2013

Ústavný súd pravidelne monitoruje rozhodnutia, v ktorých nálezom vyslovil porušenie základných práv sťažovateľov na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru a základného práva podľa čl. 36 listiny, ako aj rozhodnutia o podaniach, v ktorých sťažovatelia **namietali ústavnosť väzobných rozhodnutí všeobecných súdov** v intenciách čl. 17 ods. 2 až 5 ústavy (základné právo na osobnú slobodu) a čl. 5 ods. 4 dohovoru (právo na slobodu a bezpečnosť).

Ústavný súd v roku 2013 vyslovil porušenie práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru v **18 nálezo**ch.

Tabuľka č. 6 *Prehľad nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy alebo čl. 5 ods. 4 dohovoru*

p. č.	sp. zn. ústavného súdu	odporca	sp. zn. odporcu	súdca všeobecného súdu ²	porušené články
1.	I. ÚS 169/2013	Okresný súd Trnava	4 T 29/2011	JUDr. K. Stanislavská	čl. 17 ods. 2 ústavy, čl. 5 ods. 4 dohovoru
2.	I. ÚS 193/2013	Krajský súd v Nitre	5 Cop 42/2012	JUDr. V. Pribula	čl. 17 ods. 1 a 6 ústavy, čl. 46 ods. 1 ústavy čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 36 ods. 1 listiny
3.	I. ÚS 26/2013	Krajský súd v Bratislave	3 Tos 85/2012	JUDr. A. Horváthová	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, čl. 5 ods. 1 dohovoru
4.	I. ÚS 47/2013	Krajský súd v Trnave	5 Tpo 36/2012	JUDr. V. Vlček	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru
5.	I. ÚS 540/2013	Najvyšší súd SR	5 Tost 14/2013	JUDr. M. Karabín	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 5 ods. 3 dohovoru
6.	II. ÚS 18/2013	Najvyšší súd SR	3 Tost 20/2012	JUDr. M. Lipovský	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, čl. 5 ods. 4 dohovoru
7.	II. ÚS 147/2013	Najvyšší súd SR Krajský súd v Trnave	1 Sža 19/2011 1 Sža 37/2010 1 Sža 82/2010 32 Sp 42/09	JUDr. E. Berthotyová	čl. 5 ods. 4 dohovoru
8.	II. ÚS 266/2013	Krajský súd v Nitre	4 Tpo 9/2013	JUDr. J. Bernát	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru
9.	II. ÚS 557/2012	Najvyšší súd SR	10 Sžz 3/2012	JUDr. P. Paluda	čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru

10.	II. ÚS 595/2012	Najvyšší súd SR	4 Tost 22/2012	JUDr. M. Piovartsy	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru
11.	II. ÚS 597/2012	Najvyšší súd SR	1 Tdo 49/2012	JUDr. P. Farkaš	čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru
12.	II. ÚS 67/2013	Najvyšší súd SR	1 Tost 43/2012	JUDr. P. Farkaš	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru
13.	III. ÚS 200/2013	Okresný súd Prešov	0 Tp 62/2012	JUDr. P. Šuťák	čl. 17 ods. 5 ústavy, čl. 5 ods. 4 dohovoru
14.	IV. ÚS 113/2013	Krajský súd v Nitre	3 Tpo 25/2012	JUDr. S. Libant	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 5 ods. 3 dohovoru
15.	IV. ÚS 228/2013	Okresný súd Bratislava I	5 T 72/2012	JUDr. J. Mihál	čl. 17 ods. 2 ústavy, čl. 5 ods. 4 dohovoru
16.	IV. ÚS 571/2012	Krajský súd v Košiciach	Ntc 8/06	JUDr. M. Osif	čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy čl. 8 ods. 2 listiny
17.	IV. ÚS 588/2012	Krajský súd v Trenčíne	3 Tpo 36/2011	JUDr. S. Hajiček	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 5 ods. 4 dohovoru
18.	IV. ÚS 86/2012	Okresný súd Bratislava III	3 T 144/2010	JUDr. I. Halvoňová	čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 5 ods. 4 dohovoru

Zdroj: vlastný

²Sudca uvedený pri jednotlivých konaniach súdov je zákonný sudca, ktorý vo veci konal ako posledný v poradí.

Legenda:

čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy (základné právo na osobnú slobodu)

čl. 5 ods. 4 dohovoru (právo na slobodu a bezpečnosť)

čl. 46 ods. 1 ústavy (základné právo na súdnu a inú právnu ochranu)

čl. 6 ods. 1 dohovoru (právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote)

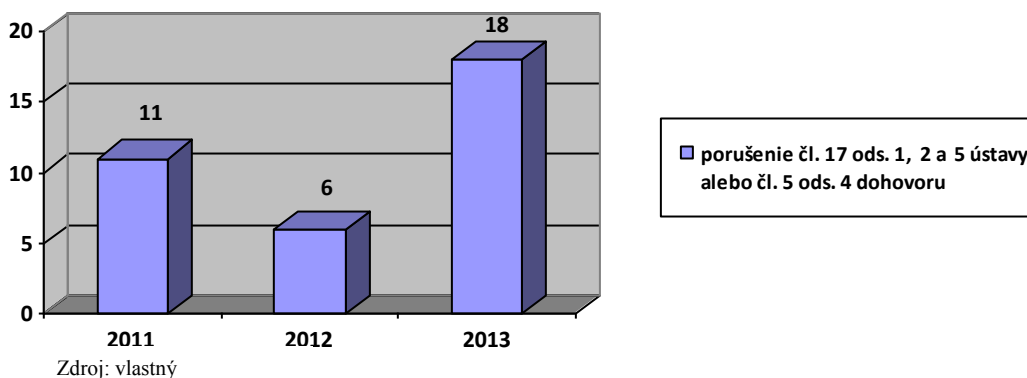
čl. 36 ods. 1 listiny (právo na súdnu a inú právnu ochranu)

Porovnanie rokov 2011 – 2013

Ústavný súd vyslovil:

- v roku 2011** - porušenie práva na osobnú slobodu v **11 nálezo**ch,
- v roku 2012** - porušenie práva na osobnú slobodu v **6 nálezo**ch,
- v roku 2013** - porušenie práva na osobnú slobodu v **18 nálezo**ch.

Graf č. 7 Prehľad počtu rozhodnutí, v ktorých bolo vyslovené porušenie čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru (roky 2011 – 2013)

**Analýza nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie práva na osobnú slobodu podľa
čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy alebo čl. 5 ods. 4 dohovoru – rok 2013**

1. I. ÚS 169/2013

Ústavný súd v predmetnej veci rozhodol, že základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a právo na urýchléné rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom Okresného súdu Trnava pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 29/2011 porušené bolo. Sťažovateľovi priznal primerané finančné zadostúčenie v sume 400 € a náhradu trov právneho zastúpenia.

Podstatou sťažnosti bolo tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd nepostupoval pri rozhodovaní o jeho väzbe urýchlène, keď jeho sťažnosť proti uzneseniu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby zhlásenú 26. apríla 2012 a písomne odôvodnenú 29. apríla 2012 predložil na rozhodnutie sťažnostnému súdu až 20. júna 2012. Táto doba zodpovedajúca takmer dvom mesiacom podľa názoru sťažovateľa nezodpovedala požiadavkám, ktoré vo vzťahu k rýchlosti rozhodovania o väzbe obsahujú ústava a dohovor.

Ústavný súd konštatoval, že vzhľadom na podanú sťažnosť, o ktorej mal okresný súd vedomosť už v deň vyhlásenia napadnutého uznesenia (26. apríla 2012) a ktorá bola písomne odôvodnená 29. apríla 2012, bolo povinnosťou okresného súdu urýchlène vec predložiť na rozhodnutie o sťažnosti sťažnostnému (krajskému) súdu. Okresný súd však túto povinnosť nespĺnil a namiesto toho, aby urýchlène predložil vec na rozhodnutie krajskému súdu, rozhodoval o tlmočnom a svedočnom, ktoré z hľadiska požiadavky na prednostné a urýchléné rozhodovanie väzobných vecí nemožno prioritizovať pred rozhodnutím o žiadosti o prepustenie z väzby a pred rozhodnutím o sťažnosti proti takémuto rozhodnutiu. Okresný súd predložil spis sťažnostnému súdu až 20. júna 2012, čo nemožno považovať za primerané. Sťažovateľ bol zbavený aj možnosti opakovať svoju žiadosť o prepustenie z väzby v periodických lehotách vyplývajúcich zo zákona, lebo táto možnosť je viazaná na právoplatné rozhodnutie o predchádzajúcej žiadosti.

2. I. ÚS 193/2013

Ústavný súd rozhodol, že základné práva sťažovateľky podľa čl. 17 ods. 1 a 6 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 CoP 42/2012 z 31. júla 2012 porušené boli. Označené uznesenie Krajského súdu v Nitre ústavný súd zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie a sťažovateľke priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

Podstatou sťažnosti bolo tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základných práv rozhodovaním všeobecných súdov vo veci prevzatia sťažovateľky do ústavu zdravotníckej starostlivosti. Sťažovateľka tvrdila, že nebol naplnený žiadny zo zákonných predpokladov v zmysle § 6 ods. 9 zákona č. 576/2004 Z. z., a teda neboli naplnené podmienky na jej nútenú hospitalizáciu bez jej súhlasu.

Ústavný súd uviedol, že v posudzovanej veci okresný súd nedostatočne odôvodnil nevykonanie dôkazu – výsluchu svedkyne MUDr. M., a tento nedostatok neodstránil ani krajský súd v odvolacom konaní. Pokiaľ teda krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu, ktorým okresný súd vyslovil, že k prevzatíu sťažovateľky do ústavu zdravotníckej starostlivosti došlo zo zákonných dôvodov, bez toho, aby vykonal výsluch, ktorý bol vo veci sťažovateľky podstatný, a nevykonanie navrhovaného dôkazu ani relevantne neodôvodnil, postupoval nedôsledne a svojvoľne, a tým porušil právo sťažovateľky na súdnu ochranu.

3. I. ÚS 26/2013

Ústavný súd v predmetnej sťažnosti rozhodol, že právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. b) dohovoru postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tos 85/2012 a jeho uznesením z 22. augusta 2012 porušené bolo, a sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

Podstatou sťažnosti bolo namietané porušenie základných práv sťažovateľa postupom tak okresného súdu, ako aj krajského súdu, ktoré rozhodli o ponechaní sťažovateľa vo väzbe podľa § 71 ods. 2 písm. a) a c) Trestného poriadku, a to v čase po podaní obžaloby. Sťažovateľ namietal, že okresný súd v senátnej trestnej veci rozhodol na verejnom zasadnutí nie v riadne zloženom trojčlennom senáte, ale samotným predsedom senátu.

Ústavný súd dospel k záveru, že väzba sťažovateľa v čase od 3. septembra 2012 do jeho prepustenia z väzby na slobodu nebola prekrytá zákonným rozhodnutím všeobecného súdu, čo zároveň predstavuje neprípustný zásah do jeho práv. Ak okresný súd alebo o sťažnosti rozhodujúci krajský súd mali akékoľvek pochybnosti smerujúce k právomoci senátu alebo samosudcu, mali sa tieto odstrániť v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou ústavného súdu takým výkladom príslušných zákonných ustanovení Trestného poriadku, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb.

4. I. ÚS 47/2013

Ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5 Tpo 36/2012

z 11. septembra 2012 porušené bolo. Predmetné uznesenie Krajského súdu v Trnave zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľovi priznal úhradu trov konania a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

Podstatou sťažnosti bolo tvrdenie sťažovateľa, že všeobecné súdy pri rozhodovaní o jeho väzbe zneužívajú tento inštitút zákonného obmedzenia osobnej slobody pre účely jeho dlhodobého väzobného stíhania v mnohoročných neobjasnených kauzách. Sťažovateľ označil ako porušovateľa svojich práv krajský súd. Napadnutým uznesením krajský súd zamietol sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu.

Ústavný súd konštatoval, že sťažovateľ je, resp. bol trestne stíhaný pre rôznorodú trestnú činnosť, a to vo viacerých trestných konaniach. Táto skutočnosť má za následok, že sťažovateľ je vo väzbe, hoci ako obvinený vo viacerých súbežne či následne vedených trestných veciach, už viac ako desať rokov. Ďalšie väzobné stíhanie sťažovateľa založené na dôvodoch tak, ako boli špecifikované v napadnutom uznesení, nemožno považovať za nevyhnutné a spôsobilé legitimizovať trvajúce zbavenie slobody. V tejto súvislosti ústavný súd upriamil pozornosť na viac ako desať rokov trvajúce väzobné stíhanie sťažovateľa v iných veciach. Sťažovateľ sa nachádza vo väzbe fakticky neprestajne od 25. júna 2002. Práve s ohľadom na tento závažný fakt ústavný súd nemohol vyhodnotiť napadnuté uznesenie ako ústavne akceptovateľné, teda ako také, ktoré by zabezpečilo plnohodnotnú ochranu ústavou a dohovorom zaručených práv sťažovateľa.

5. I. ÚS 540/2013

Ústavný súd rozhodol, že základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Tost 14/2013 z 23. apríla 2013 porušené boli. Sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

Najvyšší súd namietaným uznesením zrušil uznesenie špecializovaného trestného súdu sp. zn. Tp 27/13 zo 17. apríla 2013 o prepustení sťažovateľa a jeho spoluobvineného z väzby na slobodu. Podľa sťažovateľa k namietanému porušeniu jeho práv malo dôjsť v dôsledku toho, že najvyšší súd nerozhodol o návrhu na nahradenie jeho väzby písomným sľubom, ktorý predložil v predmetnom konaní prostredníctvom svojho obhajcu.

Ústavný súd konštatoval, že z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd sa žiadosťou o nahradenie väzby sťažovateľa písomným sľubom nezaoberal a nerozhodol o nej, hoci v okolnostiach prípadu to bolo jeho povinnosťou, čím došlo podľa názoru ústavného súdu k odopretiu práva sťažovateľa na rozhodnutie o tejto žiadosti, a tým k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru.

6. II. ÚS 18/2013

Ústavný súd v označenej veci rozhodol, že základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právo na slobodu a bezpečnosť zaručené v čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tost 20/2012 zo 6. júna 2012 porušené bolo, uznesenie najvyššieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia a vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

Predmetom sťažnosti bolo tvrdenie sťažovateľa, že uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu označených práv, a to tým, že najvyšší súd o sťažnosti špeciálnej prokuratúry proti uzneseniu špecializovaného súdu rozhodol bez toho, aby túto sťažnosť sťažovateľovi a jeho obhajcovi predtým doručil. Podľa sťažovateľa bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie a nebola dodržaná zásada kontradiktórnosti konania.

V posudzovanom prípade rozhodol najvyšší súd ako odvolací súd o predĺžení lehoty trvania sťažovateľovej väzby na neverejnom zasadnutí bez účasti strán. Ústavný súd konštatoval, že tým, že sťažovateľovi nebola daná možnosť písomne sa vyjadriť k argumentácii obsiahnutej v sťažnosti špeciálnej prokuratúry, na základe ktorej v konečnom dôsledku došlo k predĺženiu lehoty trvania jeho väzby, pričom najvyšší súd pred svojím rozhodnutím sťažovateľa ani osobne nevypočul, bola postupom najvyššieho súdu sťažovateľovi odňatá možnosť predložiť v konaní argumenty a dôvody proti svojmu ponechaniu vo väzbe.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že postupom a uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu sťažovateľových práv zaručených v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a v čl. 5 ods. 4 dohovoru v dôsledku nerešpektovania zásady kontradiktórnosti konania a princípu rovnosti zbraní (spôsobom primeraným pre konanie týkajúce sa preskúmania zákonnosti pozbavenia osobnej slobody väzbou).

7. II. ÚS 147/2013

Ústavný súd rozhodol, že postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 32 Sp 42/2009 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 1 Sža 37/2010, sp. zn. 1 Sža 82/2010 a sp. zn. 1 Sža 19/2011 bolo porušené právo sťažovateľa na urýchléné rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia osobnej slobody zaručené v čl. 5 ods. 4 dohovoru. Sťažovateľovi bolo priznané finančné zadostučinenie vo výške 2 000 € a náhrada trov konania. Vo zvyšnej časti sťažnosti ústavný súd nevyhovel.

Sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv rozhodovaním krajského súdu a najvyššieho súdu o jeho zaistení na základe predchádzajúceho rozhodnutia o jeho administratívnom vyhostení, pričom uviedol, že v predmetnom čase bol zároveň v pozícii žiadateľa o azyl.

Ústavný súd sťažnosti v časti nevyhovel, avšak pokiaľ ide o namietanú dĺžku konania konštatoval, že celková dĺžka konania od 23. novembra 2009 do 24. mája 2011 (vyhlásenie konečného rozsudku najvyššieho súdu) predstavuje 18 mesiacov. Takéto obdobie je podľa názoru ústavného súdu tak očividne excesívne, že možno bez ďalšieho urobiť záver o porušení práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti zbavenia osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. O celkovej neefektívnosti takto dlhej procedúry svedčí fakt, že sťažovateľ bol už po prvej tretine konania prepustený zo zaistenia bez toho, aby vôbec vedel, či jeho zaistenie je zákonné, a o jeho zákonnosti bolo rozhodnuté až po viac ako roku od jeho prepustenia. Oneskorené posúdenie zákonnosti zbavenia osobnej slobody prichádzajúce po viac než roku potom, čo už bolo obmedzenie osobnej slobody ukončené, však má ten istý efekt, ako keby dotknutá osoba nemala žiadnu súdnu ochranu proti takému obmedzeniu.

8. II. ÚS 266/2013

Ústavný súd rozhodol, že Krajský súd v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo 9/2013 porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ako aj jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru, a uznesenie zrušil. Sťažovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

Sťažovateľ namietal, že došlo k porušeniu jeho práv v rámci rozhodovania o väzbe tým, že krajský súd rozhodol o jeho sťažnosti proti vzatiu do väzby skôr, než by mal k dispozícii písomné dôvody sťažnosti podané ustanovenou obhajkyňou, ktorá ich pripravila a predostrela v primeranej lehote. Tak došlo k situácii, keď krajský súd rozhodol o väzbe bez znalosti obhajobnej argumentácie sťažovateľa.

Ústavný súd uviedol, že sťažovateľovi bol ustanovený obhajca súdom, pričom opatrenie okresného súdu o ustanovení obhajcu z 21. februára 2013 ustanovená obhajkyňa prevzala spolu aj s uznesením okresného súdu 26. februára 2013.

Ústavný súd konštatoval, že ustanovená obhajkyňa konala vo veci urýchlene a jej úkony, ktoré napokon vyústili do podania písomných dôvodov sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby, boli nepochybne účelné, pričom zároveň zachovávali aj logické poradie. Preto treba konštatovať, že pokiaľ ustanovená obhajkyňa prevzala obhajobu 26. februára 2013 a v tretí deň na to podala písomné dôvody sťažnosti, konala primerane svojím povinnostiam v súlade tak so záujmom sťažovateľa na účinnej obhajobe, ako aj na urýchlenom konaní a rozhodovaní o ďalšom trvaní obmedzenia jeho osobnej slobody. Pri uplatňovaní obhajobných práv sťažovateľa preto k nijakému pochybeniu, a to či už zo strany sťažovateľa, alebo zo strany ustanovenej obhajkyne nedošlo. Za uvedeného stavu nebol akceptovateľný postup krajského súdu, ktorému muselo byť známe, že k ustanoveniu obhajcu došlo až 26. februára 2013, a ktorý rozhodol o sťažnosti 1. marca 2013, teda už na tretí deň počítaný odo dňa, keď došlo k ustanoveniu obhajcu.

9. II. ÚS 557/2012

Ústavný súd rozhodol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Sžz 3/2012 porušil právo sťažovateľa na slobodu podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) a ods. 4 dohovoru a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zrušil. Sťažovateľovi priznal finančné zadostučinenie v sume 2 000 € a náhradu trov právneho zastúpenia. Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti nevyhovel.

Sťažovateľ v konaní podľa § 250v OSP pred najvyšším súdom namietal, že došlo k porušeniu povinnosti útvaru policajného zaistenia postupovať podľa § 90 ods. 2 písm. b) a d) zákona o pobyte cudzincov, t. j. skúmať po celý čas zaistenia, či trvá jeho účel, a prepustiť bez zbytočného odkladu zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny, ak zanikol účel zaistenia. Najvyšší súd v namietanom uznesení konštatoval, že žaloba o ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, ktorú podal sťažovateľ, nebola v prípade sťažovateľa namieste, a vecou sa nezaoberal. Sťažovateľ v podanej sťažnosti tvrdil, že tak bolo upreté jeho právo na periodickú kontrolu pozbavenia osobnej slobody, keď najvyšší súd neposkytol ochranu jeho právu podľa čl. 5 ods. 1 písm. f) a ods. 4 dohovoru, keďže sa odmietol meritórne zaoberať jeho návrhom.

Ústavný súd konštatoval, že z listinných dôkazov, ktoré mal k dispozícii, jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ príjmi svojho právneho zástupcu z 11. júna 2012 a z 24. júla 2012 požiadal útvar policajného zaistenia o prepustenie zo zaistenia s poukazom na to, že zákonné dôvody jeho zaistenia už pominuli. Keďže nedošlo k jeho prepusteniu na základe týchto žiadostí, obrátil sa na najvyšší súd postupom podľa § 250v OSP. Je preto nepochybné, že sa sťažovateľ nedomáhal na najvyššom súde ochrany pred nezákonným zásahom, ktorý spočíval v rozhodnutí polície zo 7. mája 2012, ako to tvrdí najvyšší súd. Toto rozhodnutie podaným návrhom nenapádal, pretože sa v skutočnosti domáhal práva na periodickú kontrolu dôvodnosti ďalšieho trvania zaistenia. Bol totiž toho názoru, že pôvodne existujúci dôvod zaistenia pominul.

Najvyšší súd obsah podaného návrhu vyhodnotil nesprávne, a preto predčasne dospel k záveru, že v danom prípade nie je možné poskytnúť sťažovateľovi ochranu v konaní podľa § 250v OSP.

10. II. ÚS 595/2012

Ústavný súd uvedeným nálezom rozhodol, že základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru bolo porušené v konaní Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vedenom pod sp. zn. 4 Tost 22/2012 v súvislosti s rozhodovaním o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, zrušil

namietané uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 22/2012 z 18. júna 2012, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 4 000 € a náhradu trov konania. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

O žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu rozhodoval v prvom stupni Špecializovaný trestný súd Pezinok, ktorý žiadosť sťažovateľa uznesením sp. zn. PK-1 T 14/2007 zo 6. júna 2012 zamietol. O sťažnosti proti tomuto uzneseniu rozhodol v druhom stupni najvyšší súd namietaným uznesením sp. zn. 4 Tost 22/2012 z 18. júna 2012 tak, že sťažnosť sťažovateľa zamietol.

Ústavný súd uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ výslovne v konaní o prepustenie z väzby označil ďalšie trvanie väzby za nezákonné a nesprávne v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a poukázal na potrebu započítať do doby trvania väzby aj väzbu vykonanú v rámci osobitne vedených trestných stíhaní, bolo povinnosťou všeobecných súdov sa týmito námietkami zaoberať a vysporiadať, keďže mohli mať zásadný význam v prípade, keby boli vyhodnotené ako dôvodné. Najvyšší súd sa však týmito námietkami nijako nezaoberal, a preto sa s nimi ani nevysporiadal.

Ústavný súd tiež konštatoval, že nezaujatie žiadneho stanoviska k námietkam, podľa ktorých je ustanovenie § 71 ods. 2 písm. e) Trestného poriadku v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru a podľa ktorých do doby trvania väzby bolo treba započítať aj väzbu vykonanú v rámci osobitne vedených trestných stíhaní, znamená zjavnú neodôvodnenosť uznesenia najvyššieho súdu. Na uvedenom zásadnom závere podľa ústavného súdu nič nemení skutočnosť, že najvyšší súd v konaní vedenom ústavným súdom prostredníctvom predsedu senátu doplnil chýbajúcu argumentáciu. Takýmto spôsobom nie je možné nedostatok odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu zhojiť, pretože k nemu došlo mimo procesnoprávne vymedzeného kontradiktórneho rámca opravného konania.

11. II. ÚS 597/2012

Ústavný súd nálezom rozhodol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tdo 49/2012 porušil právo sťažovateľa na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zrušil namietané uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 49/2012 z 3. októbra 2012, priznal sťažovateľovi finančné zadostučinenie v sume 4 000 € a náhradu trov konania. Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 49/2012 z 3. októbra 2012 na základe dovolania ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky bol zrušený vo vzťahu voči sťažovateľovi rozsudok Okresného súdu Žilina sp. zn. 34 T 58/2008 z 13. februára 2009, pričom bolo okresnému súdu prikázané, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Ďalším uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tdo 49/2012 z 3. októbra 2012 (vyhláseným bezprostredne po vyhlásení uvedeného rozsudku) bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

V prerokúvanej veci bol sťažovateľ vzatý do preventívnej väzby podľa ustanovení § 71 a nasl. Trestného poriadku, teda v rámci trestného konania pre dôvodné podozrenie z trestného činu, za ktorý mal byť po zrušení rozsudku okresného súdu sp. zn. 34 T 58/2008 z 13. februára 2009 opätovne súdený. Takéto obmedzenie osobnej slobody *ratione materiae* spadá pod úpravu čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru. Ku vzatiu do väzby však došlo až po zrušení rozsudku súdu, na základe ktorého sťažovateľ vykonával trest odňatia slobody, počas ktorého bolo obmedzenie jeho osobnej slobody založené na písmene a) toho istého odseku. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu tak malo za následok zmenu dôvodu obmedzenia osobnej slobody; zároveň išlo o súdne rozhodnutie, ktorého účelom bolo založiť zákonný základ obmedzenia osobnej slobody sťažovateľa, nie preskúmať zákonnosť jeho trvania. V dôsledku toho sa na konanie a rozhodovanie najvyššieho súdu o väzbe sťažovateľa vzťahovali predovšetkým požiadavky čl. 5 ods. 3 dohovoru, ktoré však tvoria organickú jednotu s požiadavkami samotného čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu svojím nedostatočným odôvodnením potreby vzatia sťažovateľa do väzby podľa záveru ústavného súdu porušuje ustanovenie § 72 ods. 2 druhej vety Trestného poriadku, a tým aj práva sťažovateľa zaručené v čl. 5 ods. 3 dohovoru. Na druhej strane však podľa názoru ústavného súdu táto nezákonnosť nedosahuje takú intenzitu, aby zakladala porušenie čl. 5 ods. 1 dohovoru. Z napadnutého uznesenia sú totiž zjavné určité dôvody, na ktorých sa vzatie do väzby zakladá, a akokoľvek sú tieto dôvody neurčité a nedostatočné, sú – minimálne v abstraktnej rovine – spôsobilé odôvodniť obmedzenie osobnej slobody podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

Špecifikom rozhodovania o väzbe v dovolacom konaní podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku je rozhodovanie dovolacieho súdu *ex offio*. To znamená, že obvinený (spravidla) nemá predtým, než dovolací súd k takémuto rozhodnutiu pristúpi, možnosť sa oboznámiť s tým, či vôbec dovolací súd uvažuje o jeho vzatí do väzby a aké dôvody väzby v prípade obvineného vidí. To podstatným spôsobom sťažuje prípadnú preventívnu obranu obvineného pred rozhodnutím dovolacieho súdu o väzbe. Následnú obranu obvineného zasa sťažuje skutočnosť, že proti takému rozhodnutiu nie je prípustná sťažnosť (§ 83 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku).

Podľa záveru ústavného súdu je podstatné, aby bolo obvinenému postupom dovolacieho súdu skutočne umožnené spoznať dôvody, ktoré majú viesť k jeho vzatiu do väzby, a účinne vznášať argumenty proti nim. Len taký postup totiž zodpovedá vo svetle čl. 5 ods. 3 dohovoru a čl. 17 ods. 5 ústavy ústavo a dohovorokonformnému výkladu pojmu „vypočutie obvineného“, ktorý je obsiahnutý v ustanovení § 72 ods. 2 Trestného poriadku. V prerokúvanej veci

ústavný súd nezistil, že by bol sťažovateľ pred vzatím do väzby akokoľvek oboznámený s tým, že dovolací súd o takomto rozhodnutí uvažuje, s uvažovanými dôvodmi väzby alebo so skutkovými okolnosťami, ktoré ich mali zakladať.

Sťažovateľ tak podľa názoru ústavného súdu v prerokúvanej veci pred vzatím do väzby vôbec nebol vypočutý, hoci to vyžaduje nielen ustanovenie § 72 ods. 2 Trestného poriadku, ale aj čl. 5 ods. 3 dohovoru. Táto nezákonnosť v postupe najvyššieho súdu pred vydaním napadnutého uznesenia a konzekventne aj v jeho napadnutom uznesení je podľa názoru ústavného súdu natoľko závažná, že vzatie sťažovateľa do väzby treba považovať za nezákonné aj na účely čl. 5 ods. 1 dohovoru. Keďže judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva od seba použiteľnosť a požiadavky podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru striktne neoddeľuje, ústavný súd vyslovil zároveň porušenie čl. 5 ods. 4 dohovoru.

12. II. ÚS 67/2013

Ústavný súd v predmetnej veci rozhodol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Tost 43/2012 porušil základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj jeho právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 43/2012 zo 4. decembra 2012 zrušil len vo vzťahu k sťažovateľovi a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň priznal sťažovateľovi náhradu trov konania a vo zvyšnej časti jeho sťažnosti nevyhovel.

Uznesením Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracovisko Banská Bystrica, sp. zn. Tp 38/2012 z 27. novembra 2012 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 43/2012 zo 4. decembra 2012 bolo inter alia rozhodnuté o predĺžení lehoty väzby sťažovateľa podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku. Týmito rozhodnutiami o väzbe a konaní, ktoré im predchádzalo, boli podľa sťažovateľa porušené jeho označené práva a slobody.

Súd alebo sudca pre prípravné konanie rozhodujúci o väzbe je oprávnený (a vzhľadom na preferenciu osobnej slobody vyplývajúcu z čl. 5 ods. 1 dohovoru aj povinný) skúmať, či účel väzby nemožno rovnako dobre dosiahnuť ponechaním alebo prepustením obvineného na slobodu za súčasného dozoru probačného a mediačného úradníka, a to aj v prípade, že takýto návrh nebol výslovne uplatnený. Opačný výklad ustanovenia § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, z ktorého v podstate vychádzal špecializovaný trestný súd a ktorý v zásade potvrdil aj najvyšší súd, preto podľa ústavného súdu nemožno považovať za ústavne súladný.

Rozhodnutie súdu o väzbe musí podľa ústavného súdu vykonať určitý test proporcionality väzby minimálne z pohľadu argumentov uplatnených obvineným. V prerokúvanej veci je z obsahu uznesenia špecializovaného trestného súdu zrejmé, že tento žiadne váženie dotknutých právnych záujmov (riziko naplnenia väzobných dôvodov verzus osobná sloboda obvineného) nevykonával, pretože sa argumentmi sťažovateľa úplne odmietol zaoberať, keďže vychádzal z nesprávneho (ústavne nekonformného) výkladu ustanovení § 80 ods. 1 Trestného poriadku.

Opísané nedostatky podľa názoru ústavného súdu spôsobili, že uznesenie špecializovaného trestného súdu nespĺňalo požiadavky, ktoré naň kladú ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Keďže najvyšší súd tento nedostatok sám nenapravil, znamená to, že aj jeho uznesenie bolo potrebné považovať za nevyhovujúce požiadavkám čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru, v dôsledku čoho väzba sťažovateľa zasiahla aj do jeho práva zaručeného v čl. 5 ods. 1 dohovoru.

13. III. ÚS 200/2013

Ústavný súd v predmetnej veci nálezom rozhodol, že základné právo sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy a právo na slobodu podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 62/2012 v súvislosti s urýchlenným rozhodovaním o zákonnosti jeho väzby porušené boli, nepriznal mu finančné zadosťučinenie, no priznal mu náhradu trov konania.

Sťažovateľ namietal, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby rozhodoval okresný súd 65 dní, čo je „v rozpore s požiadavkou neodkladnosti rozhodovania o žiadosti z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru“.

Ústavný súd konštatuje, že okresný súd pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa doručenej okresnému súdu 16. novembra 2012 porušil svojím postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 62/2012 jeho základné právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti s urýchlenným rozhodovaním o zákonnosti jeho väzby, pretože celkovú dobu od podania žiadosti (16. november 2012) až po písomné vyhotovenie (21. december 2012) a doručenie rozhodnutia a predloženie veci na rozhodnutie krajskému súdu (14. január 2013) je potrebné hodnotiť ako neprimerane dlhú a nezlučiteľnú s obsahom sťažovateľom označených práv, ak navyše rozhodnutie odvolacieho súdu bolo sťažovateľovi doručené 30. januára 2013 a jeho obhajkyňa až 1. februára 2013.

14. IV. ÚS 113/2013

Uvedeným nálezom ústavný súd rozhodol, že základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 3 Tpo 25/2012 z 29. mája 2012 tým, že nerozhodol o alternatívnej žiadosti o nahradení jeho väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka, porušené boli. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

Obhajca sťažovateľa žiadal, aby okresný súd nevyhovel návrhu prokurátora na vzatie do väzby alebo aby v prípade zistenia väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku rozhodol o nahradení väzby

písomným sľubom sťažovateľa, ktorý zároveň predložil, alebo uložením dohľadu probačného a mediačného úradníka. Okresný súd uznesením sp. zn. 3 Tp 30/2012 zo 16. mája 2012 rozhodol, že berie sťažovateľa do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a písomný sľub neprijíma. Sťažovateľ v sťažnosti nenamietal proti absencii výroku o návrhu na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka. Krajský súd sťažnosť sťažovateľa zamietol ako nedôvodnú uznesením sp. zn. 3 Tpo 25/2012 z 29. mája 2012.

Pokiaľ krajský súd poukázal, že sťažovateľ absenciu výroku o návrhu na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka v sťažnostnom konaní nenamietal, nemožno z toho s poukazom na rozsah preskúmvavej povinnosti sťažnostného súdu ustanovenú v § 192 ods. 1 Trestného poriadku vyvodiť, že krajský súd nemusel prihliadnuť na pochybenie okresného súdu, ktoré nebolo vytýkané v sťažnosti. V nadväznosti na to je potrebné poukázať na ustanovenie § 194 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého ak nedostatok spočíva v tom, že v napadnutom uznesení niektorý výrok chýba alebo je neúplný, môže nadriadený orgán bez toho, aby vyslovil zrušenie napadnutého uznesenia, buď ho sám doplniť, alebo uložiť orgánu, proti ktorého rozhodnutiu sťažnosť smeruje, aby o chýbajúcom výroku rozhodol alebo neúplný výrok doplnil. Aplikácia tohto ustanovenia bola v konkrétnom prípade [rozhodnutie podľa § 72 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku] úlohou krajského súdu.

Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že sa alternatívnou žiadosťou sťažovateľa nezaoberal a o nej nerozhodol, hoci v okolnostiach prípadu to bolo jeho povinnosťou, čím došlo podľa názoru ústavného súdu k odopretiu práva sťažovateľa na rozhodnutie o jeho alternatívnej žiadosti o nahradenie väzby dohľadom mediačného a probačného úradníka, a tým k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj práva podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru.

15. IV. ÚS 228/2013

Ústavný súd nálezom rozhodol, že základné právo sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 72/2012 v súvislosti s požiadavkou na urýchlené rozhodnutie o väzbe porušené boli, priznal mu náhradu trov konania a vo zvyšnej časti jeho sťažnosti nevyhovel.

Okresný súd rozhodol o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby napadnutým uznesením z 28. januára 2013 tak, že ju ako nedôvodnú zamietol podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku, pričom zároveň neprijal ani jeho návrh na nahradenie väzby písomným sľubom podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Proti uzneseniu okresného súdu z 28. januára 2013 podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol Krajský súd v Bratislave napadnutým uznesením tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

Ústavný súd prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie len vo vzťahu k namietanému uzneseniu okresného súdu, zvyšnú časť sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd zistil, že s prihliadnutím na krátke obdobie, počas ktorého bol spis vzťahujúci sa na predmetnú trestnú vec na krajskom súde, presiahla celková doba konania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie na slobodu obdobie 7 týždňov. Vychádzajúc z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a ústavného súdu, takýto postup okresného súdu nemožno považovať za urýchlený v súlade s požiadavkami, ktoré vyplývajú z obsahu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

16. IV. ÚS 571/2012

V predmetnej veci ústavný súd rozhodol, že základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach vo veci vedenej pod sp. zn. Ntc 8/2006 v súvislosti s požiadavkou na urýchlené rozhodnutie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu zo 16. júla 2012 porušené boli, a prikázal krajskému súdu, aby vo veci žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zo 16. júla 2012 vedenej pod sp. zn. Ntc 8/2006 konal. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania a vo zvyšnej časti jeho sťažnosti nevyhovel.

Sťažovateľ z dôvodu, že sa už dlhodobo nachádza vo väzbe, podal 16. júla 2012 krajskému súdu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu v zmysle § 506 ods. 3 písm. c) Trestného poriadku. Krajský súd však podľa vyjadrenia sťažovateľa do podania tejto sťažnosti ústavnému súdu o jeho žiadosti o prepustenie nerozhodol. Sťažovateľ vzhľadom na to zastáva názor, že takýmto postupom dochádza k porušovaniu jeho označených základných práv podľa ústavy a listiny, ako aj práv podľa dohovoru.

Keďže o žiadosti sťažovateľa o prepustenie zo 16. júla 2012 nebolo krajským súdom do dňa meritórneho prerokovania sťažnosti ústavným súdom (t. j. 18. apríla 2013) rozhodnuté, už samotné takéto zistenie je podľa názoru ústavného súdu postačujúce na prijatie záveru o ústavne neakceptovateľnej zdĺhavosti postupu krajského súdu v rámci konania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie.

Obranu krajského súdu spočívajúcu v nemožnosti rozhodnutia o sťažovateľovej žiadosti o prepustenie z dôvodu, že súvisiaci spisový materiál sa od 17. decembra 2008 nachádza na ministerstve spravodlivosti, ako aj z dôvodu, že mu nebola zaslaná informácia o „stave záverečnej a konečnej fázy extradičného konania“ vo veci sťažovateľa, ústavný súd nemohol akceptovať. Krajský súd nevyvinul žiadnu aktivitu vo vzťahu k ministerstvu spravodlivosti, ktorou by urgoval zaslanie predmetnej správy, ako aj súvisiaceho spisového materiálu, a od

7. septembra 2012, keď bol (zberný) spis daný na lehotu, do 28. septembra 2012 žiaden ďalší procesný úkon vo veci nebol urobený.

17. IV. ÚS 588/2012

Ústavný súd v tomto konaní rozhodol, že základné práva troch sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 Tpo 36/2011 z 15. augusta 2011 porušené boli, a uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 36/2011 z 15. augusta 2011 zrušil. Ústavný súd priznal sťažovateľom náhradu trov konania a vo zvyšnej časti ich sťažnosti nevyhovel.

Sudca pre prípravné konanie Okresného súdu Považská Bystrica uznesením č. k. 0 Tp 40/2011-53 zo 4. augusta 2011 žiadosť sťažovateľov o prepustenie z väzby podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol. Proti uzneseniu okresného súdu zo 4. augusta 2011 sťažovatelia podali prostredníctvom obhajcu sťažnosť podaním z 8. augusta 2011 a sťažovateľ v 1. rade podaním zo 7. augusta 2011. Krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tpo 36/2011 z 15. augusta 2011 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosti sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu zo 4. augusta 2011 zamietol.

Ústavný súd zastáva názor, že nesprávne ustálenie príslušnosti (vecnej, resp. miestnej) súdu, a tým aj osoby zákonného sudcu pri rozhodovaní o vzatí do väzby, resp. jej ďalšom trvaní v prípravnom konaní, vyplývajúce zo skutočnosti, že pôvodne pri vzatí do väzby ustálená príslušnosť súdu je po podaní obžaloby zmenená bez existencie a uvedenia relevantných dôvodov na takúto zmenu, môže za určitých konkrétnych okolností spôsobiť neprípustný zásah do práva na zákonného sudcu v konaní o väzbe, ktoré je vyvoditeľné tak z čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj z čl. 5 ods. 4 dohovoru.

V okolnostiach predmetnej veci podľa názoru ústavného súdu nemožno odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu z 15. augusta 2011 považovať z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné, naopak, napadnuté uznesenie možno charakterizovať ako svojvoľné a porušujúce základné práva sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj ich právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. V prospech tohto záveru treba poukázať aj na skutočnosť, že v danom prípade zjavne nesprávne (svojvoľné) posúdenie právnej povahy skutku malo priamy dopad nielen na nesprávne ustálenie osoby zákonného sudcu v posudzovanej veci sťažovateľov, ale aj na ich samotné vzatie do väzby a ďalšie držanie v nej, čo zakladá dostatočný dôvod na vyslovenie záveru o nezákonnosti väzby sťažovateľov. Vyplýva to najmä zo skutočnosti, že v prípade samostatného skutku by išlo o prvé vzatie sťažovateľov do väzby, ktorého dôvody sú ustanovené v § 71 ods. 1 Trestného poriadku. V prípade pokračovacieho trestného činu už totiž išlo (ide) o opätovné vzatie do väzby vo veci, v ktorej sťažovatelia už boli vo väzbe a boli z nej prepustení. V takomto prípade sú dôvody na (opätovné) vzatie do väzby ustanovené v § 71 ods. 2 Trestného poriadku. Sťažovatelia v tejto súvislosti správne poukazujú na skutočnosť, že medzi označenými ustanoveniami Trestného poriadku je zásadný rozdiel, pretože podmienky opätovného vzatia do väzby v tej istej veci (§ 71 ods. 2 Trestného poriadku) sú podstatne prísnejšie, pričom ich existencia nebola v posudzovanej trestnej veci konajúcimi všeobecnými súdmi preskúmaná s poukazom na ich vtedajší právny názor o tom, že ide o samostatný skutok. Okrem toho pri takomto právnom názore nie je dôvod preskúmať ani otázku, či celkové trvanie väzby sťažovateľov nepresiahlo zákonom ustanovené časové limity.

18. IV. ÚS 86/2012

Ústavný súd v predmetnom konaní rozhodol, že základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti s nedodržaním požiadavky na urýchléné rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 3 T 144/2010 porušené boli, a priznal mu náhradu trov konania. Vo zvyšnej časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel.

Okresný súd na hlavnom pojednávaní namietaným uznesením č. k. 3 T 144/2010-1252 z 23. júna 2011 rozhodol o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu tak, že ju zamietol a zároveň neprijal písomný sľub ponúknutý sťažovateľom a ani záruku danú jeho matkou ako dôveryhodnou osobou, ktorú sťažovateľ osobne predložil v písomnej forme na tomto hlavnom pojednávaní. O návrhu sťažovateľa na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nad sťažovateľom okresný súd v uznesení nerozhodol. Vo vzťahu k odôvodneniu uznesenia sťažovateľ poukázal, že okresný súd v odôvodnení nevysvetlil, prečo neprijal záruku danú jeho matkou.

Proti označenému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd na neverejnom zasadnutí uznesením sp. zn. 2 Tos 68/2011 z 27. júla 2011 tak, že sťažovateľom napadnuté uznesenie č. k. 3 T 144/2010-1252 z 23. júna 2011 v celom rozsahu zrušil, sťažnosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol, písomný sľub daný sťažovateľom neprijal a návrh na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nad sťažovateľom zamietol. Krajský súd ako sťažnostný súd doručil uznesenie z 27. júla 2011 okresnému súdu 2. augusta 2011.

Zo spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že v období od vyhotovenia uznesenia o väzbe do jeho doručenia sťažovateľovi okresný súd vyhotovoval súčasne aj rozhodnutie o námietke zaujatosti; túto skutočnosť však ústavný súd nepovažoval za dôvod, ktorý by ospravedlňoval zistený prieťah. Konanie o žiadosti sťažovateľa trvalo od jej doručenia

okresnému súdu do doručenia právoplatného rozhodnutia krajského súdu o nej sťažovateľovi desať týždňov, z toho šesť týždňov uplynulo len do doručenia rozhodnutia okresného súdu sťažovateľovi.

Ústavný súd preto dospel k záveru, že okresný súd nepostupoval v konaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby v súlade s požiadavkou jej urýchleného prerokovania a rozhodnutia, a preto svojím postupom pri rozhodovaní o tejto žiadosti porušil základné práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

IX.

EXTRÉMNE A OPAKOVANÉ PRIEŤAHY

Ústavný súd venuje v rámci **Projektu „Efektívnosť výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní o sťažnostiach fyzických a právnických osôb (konkrétne kontrola ústavnosti) v kauzálnej súvislosti s princípom prezumpcie zavineného konania štátom (všeobecných súdov a orgánov činných v trestnom konaní)“** (ďalej aj „projekt“) okrem iného zvláštnu pozornosť kategórii tzv. **extrémnych** prieťahov, ale najmä **opakovaných** prieťahov.

Ústavný súd v rámci uvedeného Projektu od roku 2009 monitoruje efektívnosť výkonu svojich rozhodnutí so zameraním najmä na dĺžku konania, a tak v konečnom dôsledku napomáha riešiť jeden z najväčších problémov slovenského súdnictva, a to prieťahy v súdnom konaní pred všeobecnými súdmi a orgánmi činnými v trestnom konaní.

Ústavný súd sa týmto Projektom priblížil cieľu, ktorý sleduje Európska komisia pre efektívnosť súdnictva – CEPEJ³, najmä jeho novému nástroju „**Porovnávacieho prehľadu súdnictva v Európskej únii**“⁴, ktorý je zameraný najmä na:

- dĺžku súdneho konania v členských štátoch,
- monitorovanie a hodnotenie kvality súdnictva,
- vnímanie nezávislosti súdnych systémov atď.

³CEPEJ (Európska komisia pre efektívnosť súdnictva) – bola zriadená 18. septembra 2002 na základe Rezolúcie Výboru ministrov Rady Európy Res (2002) 12. Zriadenie CEPEJ predstavuje vôľu Rady Európy presadzovať právny poriadok a základné práva v Európe v zmysle Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a predovšetkým čl. 50 (právo na slobodu a bezpečnosť), čl. 6 (právo na spravodlivé súdne konanie), čl. 13 (právo na účinný opravný prostriedok) a čl. 14 (zákaz diskriminácie).

⁴Porovnávací prehľad súdnictva v Európskej únii – komparatívny nástroj Európskej komisie predstavený 27. marca 2013, ktorý sleduje dĺžku trvania súdnych konaní, monitoruje a hodnotí výkonnosť jednotlivých súdov, ako aj efektívnosť nástrojov riešenia korupcie v súdnictve (ďalej len „porovnávací prehľad“).

Kľúčové zistenia:

- **Dĺžka trvania súdnych konaní** sa v rôznych členských štátoch značne líši. Tretina členských štátov má dĺžku konania až dvakrát dlhšiu než väčšina členských štátov. Problémy môžu byť zložitejšie tam, kde nízka miera vyriešených prípadov prispieva k nárastu počtu neuzavretých prípadov.
- **Monitorovanie a hodnotenie** napomáha zrýchliť jednanie a zvýšiť kvalitu súdnictva. Hoci väčšina členských štátov už komplexný systém sledovania má, niekoľko členských štátov v tomto ohľade zaostáva.
- **Metódy alternatívneho riešenia sporov**, napríklad mediácia, znižujú pracovnú záťaž súdov, a preto by mali byť využívané častejšie.
- **Vnímanie nezávislosti vnútroštátnych súdnych systémov** sa tiež značne líši. Napriek tomu, že sa niekoľko členských štátov nachádza medzi prvými desiatimi krajinami sveta z hľadiska vnímania súdnej nezávislosti, v niektorých štátoch vnímajú podniky ako koncoví užívatelia súdneho systému nezávislosť súdov ako nedostatočnú.

Cieľom porovnávacieho prehľadu je poskytnúť systematický prehľad o fungovaní vnútroštátnych systémov a zahrnúť ich do odporúčaní pre jednotlivé krajiny. Týmto spôsobom bude porovnávací prehľad užitočný tak pre Európsku úniu, ako aj pre členské štáty pri dosahovaní účinných súdnych systémov pre občanov.

Porovnávací prehľad poskytne údaje o lehote potrebnej na vyriešenie súdnych prípadov, miere vyriešených prípadov, počte prejednávanych a neuzavretých prípadov, používaní elektronických prostriedkov na správu prípadov, využívaní alternatívnych riešení, dostupnom vzdelávaní a príprave sudcov a o zdrojoch, ktoré majú súdy k dispozícii.

A.
EXTRÉMNE PRIEŤAHY

Prehľad nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky za **rok 2013**, v ktorých bolo konštatované porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa **čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky** a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa **čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd**
(konania pred všeobecnými súdmi trvajúce dlhšie ako 13 rokov)

Ústavný súd v roku 2013 vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – extrémne prieťahy (konanie dlhšie ako 13 rokov) v **34 nálezo**ch.

Tabuľka č. 7 **Prehľad nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru – konania dlhšie ako 13 rokov**

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu/ sudca	sp. zn. ústavného súdu	sudca, ktorému je vec pridelená ⁵	rok začatia konania
1.	Krajský súd v Bratislave	Z-2-35 Cb 1359/93	I. ÚS 142/2013	JUDr. P. Pospech	1993 / 20 rokov
2.	Krajský súd v Prešove	2 NcCb 9/05 5 Cb 598/00	I. ÚS 420/2012	JUDr. J. Škrab	2000 / 13 rokov
3.	OS Bratislava I	18 C 71/96	I. ÚS 615/2012	JUDr. H. Hausleitnerová	1996 / 17 rokov
4.	OS Bratislava I Krajský súd v Bratislave	8 C 99/92 (10 Co 101/08)	III. ÚS 202/2013	JUDr. O. Doláková	1992 / 21 rokov
5.	OS Bratislava II	14 C 134/87	I. ÚS 584/2012	JUDr. O. Nižňanská	1987 / 26 rokov
6.	OS Bratislava II	11 C 84/91	III. ÚS 484/2012	JUDr. M. Staněk	1991 / 22 rokov
7.	OS Bratislava II	13 C 200/98	II. ÚS 405/2012	JUDr. M. Staněk	1998 / 15 rokov
8.	OS Bratislava II	9 C 53/97	IV. ÚS 352/2013	JUDr. M. Gandelová	1997 / 16 rokov
9.	OS Bratislava II	18 C 199/98	II. ÚS 214/2013	JUDr. M. Gandelová	1998 / 15 rokov
10.	OS Bratislava II	9 C 53/97	I. ÚS 473/2013	JUDr. M. Gandelová	1997 (2003) 16 rokov
11.	OS Bratislava III OS Pezinok	15 Nc 215/00 10 C 357/2010	IV. ÚS 39/2013	JUDr. A. Klepáčová JUDr. P. Rajňák	2000 / 13 rokov
12.	OS Bratislava III	34 C 83/00	IV. ÚS 133/2013	JUDr. B. Farkašová	2000 / 13 rokov
13.	OS Bratislava III	11 C 108/83	IV. ÚS 134/2013	JUDr. S. Gandelová	1983 / 30 rokov
14.	OS Bratislava III	19 Cb 558/99	IV. ÚS 315/2013	Mgr. I. Dufalová	1997 / 16 rokov
15.	OS Bratislava III	39 Er 587/99	III. ÚS 437/2013	JUDr. N. Weisová	1999 / 14 rokov
16.	OS Bratislava IV	9 C 104/99	II. ÚS 274/2012	JUDr. T. Poláková	1999 / 14 rokov
17.	OS Čadca	17 D 1018/97	II. ÚS 371/2012	Mgr. Golis	1997 / 16 rokov
18.	OS Čadca	6 C 610/97	IV. ÚS 459/2013	JUDr. A. Pytliaková	1995 / 18 rokov
19.	OS Žilina	8 C 166/96	I. ÚS 416/2012	Mgr. D. Chamula	1996 / 17 rokov
20.	OS Žilina	18 C 621/91	IV. ÚS 591/2012	Mgr. A. J. Kekely	1991 / 22 rokov
21.	OS Žilina	11 C 884/88	I. ÚS 340/2013	JUDr. D. Mrva	1988 / 25 rokov
22.	OS Košice II	27 C 199/00	III. ÚS 103/2013	JUDr. A. Pažúr	2000 / 13 rokov
23.	OS Košice II	19 C 630/98	I. ÚS 202/2013	JUDr. J. Mičková	1988 / 25 rokov
24.	OS Košice II	32 Cb 1217/00	I. ÚS 593/2013	JUDr. L. Hreňo	1999 / 14 rokov
25.	OS Košice-okolie	16 C 108/05	IV. ÚS 22/2013	JUDr. Dudíková	1999 / 14 rokov
26.	OS Zvolen	7 C 127/00	III. ÚS 66/2013	JUDr. Z. Bálintová	2000 / 13 rokov
27.	OS Martin	D 95/90, Dnot 40/94	IV. ÚS 531/2012	JUDr. Mikl, JUDr. Dobrik	1987 / 26 rokov
28.	OS Senica	D 65/55 Dnot 159/02	I. ÚS 502/2012	JUDr. Horňáková JUDr. Dostálová	1957 (2002) 56 / 11 rokov
29.	OS Námestovo (OS D. Kubín)	3 C 11/08 (9 C 481/97)	III. ÚS 61/2013	Mgr. Z. Hartelová	1997 / 16 rokov

30.	OS Galanta	D 688/92	IV. ÚS 592/2012	Dr. Foltánová	1992 / 21 rokov
31.	OS Galanta	9 Cb 174/98	II. ÚS 179/2013	JUDr. M. Hostovecká	1997 / 16 rokov
32.	OS Trenčín	7 C 519/01	II. ÚS 168/2013	JUDr. V. Kumová	1995 / 18 rokov
33.	OS Trnava	7 T 248/96	II. ÚS 8/2013	JUDr. M. Žovinc	1996 / 17 rokov
34.	OS Trnava	17 C 64/97	II. ÚS 581/2012	JUDr. D. Macášková	1997 / 16 rokov

Zdroj: vlastný

Poznámka:

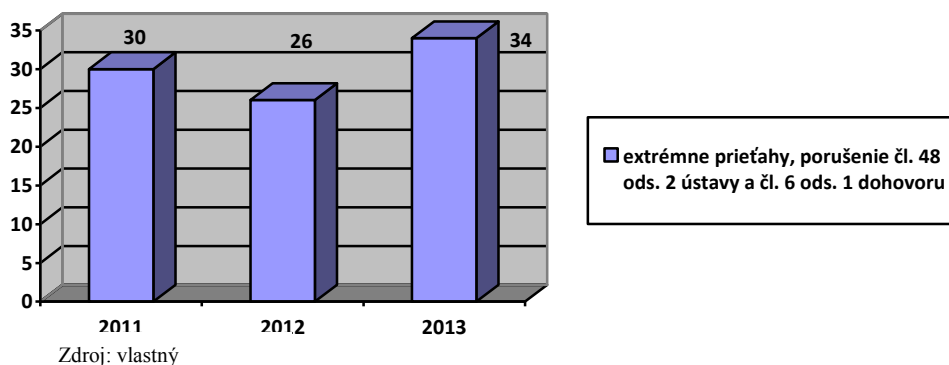
⁵ Sudca uvedený pri jednotlivých konaniach súdov je zákonný sudca, ktorý vo veci konal ako posledný v poradí.

Porovnanie rokov 2011 – 2013

Ústavný súd konštatoval extrémny prieťah

- rok 2011** - porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v **30 nálezo**ch,
- rok 2012** - porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v **26 nálezo**ch,
- rok 2013** - porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v **34 nálezo**ch.

Graf č. 8 Prehľad počtu rozhodnutí, v ktorých bolo vyslovené porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru – konanie dlhšie ako 13 rokov (roky 2011 – 2013)

B.

Opakované prieťahy

Prehľad náleзов Ústavného súdu Slovenskej republiky za **rok 2013**, v ktorých bolo konštatované porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa **čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky** a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa **čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd** **opakovane**, t. j. dva a viackrát (v tom istom konaní pred všeobecnými súdmi)

Opakované prieťahy sú prieťahy, v ktorých ústavný súd opakovane nálezom konštatoval porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v tom istom konaní.

Ústavný súd v roku 2013 vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – **opakované prietahy** (v tom istom konaní pred všeobecným súdom) **v 20 nálezochoch.**

Tabuľka č. 8

Prehľad náleзов, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – opakované prietahy

p. č.	odporca	sp. zn. odporcu	sudca, ktorému je vec pridelená ⁶	sp. zn. ústavného súdu	predchádzajúca sp. zn. ústavného súdu	rok začatia konania pred všeobecnými súdmi - dĺžka konania
1.	OS Čadca	12 C 18/04	JUDr. K. Kičura	I. ÚS 568/2012	II. ÚS 199/2011	2003 / 10 rokov
2.	OS Galanta	D 688/92	JUDr. E. Foltánová	IV. ÚS 592/2012	II. ÚS 349/2011 IV. ÚS 116/2012	1992 / 21 rokov
3.	OS Košice I	40 C 145/07	JUDr. S. Vefká	I. ÚS 434/2012	IV. ÚS 502/2011	2003 / 10 rokov
4.	OS Žilina	13 C 486/92	JUDr. B. Svediaková	IV. ÚS 432/2012	III. ÚS 319/2011	1992 / 21 rokov
5.	OS Žilina	8 C 166/96	Mgr. D. Chamula	I. ÚS 416/2012	IV. ÚS 357/09	1996 / 17 rokov
6.	OS Žilina	8 C 2/07	Mgr. D. Chamula	I. ÚS 53/2013	III. ÚS 297/09	2005 / 8 rokov
7.	OS Bratislava I	7 C 110/03	JUDr. Z. Kučerová	I. ÚS 93/2013	IV. ÚS 145/09	2003 / 10 rokov
8.	OS Bratislava IV	9 C 104/99	JUDr. T. Poláková	II. ÚS 274/2012	I. ÚS 148/02	1999 / 14 rokov
9.	OS Bratislava II	18 C 280/04	JUDr. M. Staněk	II. ÚS 276/2012	III. ÚS 210/2011	2004 / 9 rokov
10.	OS Bratislava II	8 C 133/07	Mgr. R. Pospíšil	III. ÚS 55/2013	I. ÚS 322/2010	2007 / 6 rokov
11.	KS Bratislava	Z-2-35 Cb 1359/93	JUDr. P. Pospěch	I. ÚS 142/2013	II. ÚS 83/2012	1993 / 20 rokov
12.	OS Bratislava V	12 C 313/03	JUDr. Srandtnerová	III. ÚS 215/2013	III. ÚS 256/09	2003 / 10 rokov
13.	OS Košice-okolie	16 C 108/05	JUDr. J. Dudíková	IV. ÚS 432/2013	IV. ÚS 22/2013	2005 / 8 rokov
14.	OS Bratislava I	10 C 104/04	Mgr. D. Drnáková	III. ÚS 212/2013	II. ÚS 323/09	2004 / 9 rokov
15.	OS Čadca	10 C 135/03	Mgr. A. Jančulová	III. ÚS 194/2013	III. ÚS 354/2010	2003 / 10 rokov
16.	OS Košice-okolie	8 C 1/03	JUDr. D. Mlejová	IV. ÚS 226/2013	IV. ÚS 172/2010	2002 / 11 rokov
17.	OS Piešťany	4 C 62/08	JUDr. R. Mihalíková	IV. ÚS 171/2013	II. ÚS 286/07	1999 / 14 rokov
18.	OS Bratislava II	9 C 53/97	JUDr. M. Gandelová	I. ÚS 473/2013	IV. ÚS 352/2013	1997 (2003) 16 rokov
19.	OS Čadca	6 C 610/97	JUDr. K. Kičura	IV. ÚS 459/2013	III. ÚS 356/2010	1995 / 18 rokov
20.	OS Trnava	7 T 248/96	JUDr. M. Žovinec	IV. ÚS 567/2013	II. ÚS 8/2013	1996 / 17 rokov

Zdroj: vlastný

Poznámka:

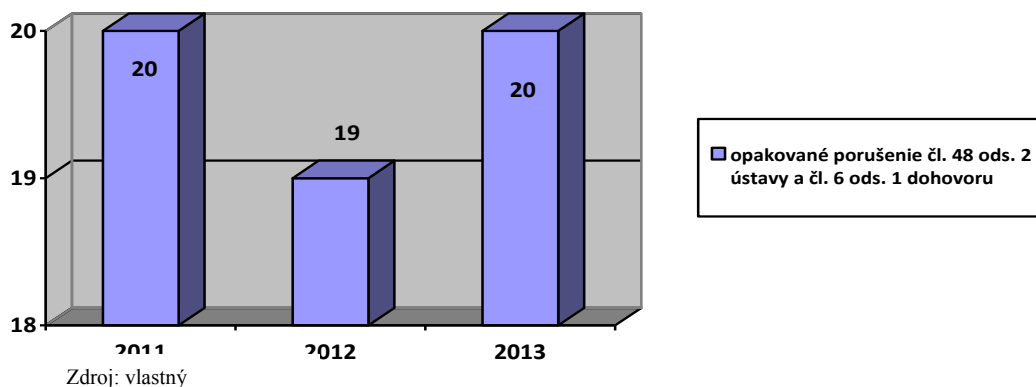
⁶ Sudca uvedený pri jednotlivých konaniach súdov je zákonný sudca, ktorý vo veci konal ako posledný v poradí.

Porovnanie rokov 2011 – 2013

Ústavný súd konštatoval:

- v roku 2011** - opakované porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v **20 nálezo**ch,
- v roku 2012** - opakované porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v **19 nálezo**ch,
- v roku 2013** - opakované porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v **20 nálezo**ch.

Graf č. 9 Prehľad počtu rozhodnutí, v ktorých bolo konštatované opakované porušenie čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (roky 2011 – 2013)

X.

Mesačné prehľady náleзов Ústavného súdu Slovenskej republiky o porušení základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, prípadne podľa čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 36 listiny a iných článkov ústavy

Ústavný súd na svojom webovom sídle www.concourt.sk/dokumenty pravidelne **mesačne** zverejňuje:

- a)** prehľad náleзов ústavného súdu o porušení čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a iných článkov ústavy

Tabuľka č. 9 Prehľad zverejnených dokumentov

mesiac	počet náleзов	priznané finančné zadostúčenie (€)	podrobný prehľad
január	12	58 000	<i>dokument č. 3/2013</i>
február	17	74 600	<i>dokument č. 5/2013</i>
marec	14	40 300	<i>dokument č. 10/2013</i>
apríl	21	59 000	<i>dokument č. 13/2013</i>
máj	18	43 000	<i>dokument č. 16/2013</i>
jún	26	174 000	<i>dokument č. 17/2013</i>
júl – august	29	118 900	<i>dokument č. 21/2013</i>
september	29	107 000	<i>dokument č. 26/2013</i>
október	18	50 500	<i>dokument č. 29/2013</i>
november	9	14 300	<i>dokument č. 32/2013</i>
december	19	64 100	<i>dokument č. 2/2014</i>
rok 2013	212	803 700 €	

Zdroj: vlastný

b) prehľad náleзов ústavného súdu o porušení čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 36 listiny a iných článkov ústavy

Tabuľka č. 10

Prehľad zverejnených dokumentov

mesiac	počet náleзов	priznané finančné zadosťučinenie (€)	podrobný prehľad
január	6	2 000	dokument č. 4/2013
február	17	4 000	dokument č. 6/2013
marec	4	-	dokument č. 11/2013
apríl	9	-	dokument č. 12/2013
máj	3	-	dokument č. 15/2013
jún	7	-	dokument č. 18/2013
júl – august	13	-	dokument č. 22/2013
september	5	-	dokument č. 25/2013
október	6	-	dokument č. 28/2013
november	2	-	dokument č. 31/2013
december	4	-	dokument č. 1/2014
rok 2013	76	6 000 €	

Zdroj: vlastný

XI.

Informovanosť verejnosti o vyhlásených rozhodnutiach Ústavného súdu Slovenskej republiky

Ústavný súd mesačne zverejňuje **analytické prehľady vybraných rozhodnutí pléna a jednotlivých senátov** ústavného súdu na svojom webovom sídle (pozri www.concourt.sk v časti Rozhodovacia činnosť – Analytické prehľady).

Cieľom je podávať informácie o rozhodovacej činnosti ústavného súdu, ktoré sú v maximálne možnej miere zrozumiteľné nielen odbornej právnickej, ale aj laickej verejnosti.

Prehľady tvoria analýzy rozhodnutí, ktoré obsahujú tieto údaje:

- druh konania pred ústavným súdom,
- druh rozhodnutia,
- spôsob vybavenia, dátum rozhodnutia,
- dotknuté články ústavy, ústavných zákonov, zákonov a medzinárodných zmlúv,
- meno sudcu spravodajcu, ktorý vec pripravoval na rozhodnutie v pléne alebo v senáte,
- stručný popis skutkového stavu a základné fakty návrhu alebo sťažnosti,
- **kľúčovú časť každej analýzy tvorí dôvod rozhodnutia (ratio decidendi).**

XII. PROJEKT

Ústavný súd od začiatku roku 2009 realizuje projekt: „Efektívnosť výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky v konaní o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb (konkrétne kontrola ústavnosti) v kauzálnej súvislosti s princípom prezumpcie zavineného konania štátu (všeobecných súdov a orgánov činných v trestnom konaní)“.

Cieľom projektu je:

- efektívnejšie realizovať výkon rozhodnutí ústavného súdu,
- zabrániť opätovnému vzniku zbytočných prieťahov v občianskom súdnom konaní a trestnom konaní,
- koordinovaným postupom so zainteresovanými subjektmi zabezpečiť precíznejšiu riadiacu a kontrolnú činnosť na všeobecných súdoch v konkrétnych prípadoch,
- po splnení podmienok iniciovať disciplinárnu zodpovednosť sudcov (prokurátorov, vyšetrovateľov),
- napomáhať predchádzaniu uplatňovania právnej zodpovednosti proti Slovenskej republike v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva z dôvodu porušenia ľudských práv a základných slobôd sťažovateľov.

Podrobnosti týkajúce sa projektu (prehľady, tabuľky a dosiahnuté výsledky), ako aj vyhodnotenie jeho efektívnosti sú dostupné na webovom sídle www.concourt.sk v časti **Projekt**.

Dĺžka trvania projektu: **I. etapa: roky 2009 – 2013**
II. etapa: roky 2014 – 2017

A. REŠERŠ A

Zhodnotenie účinnosti a efektívnosti výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorými vyslovil porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa **čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky** a porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa **čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podľa metodiky projektu**

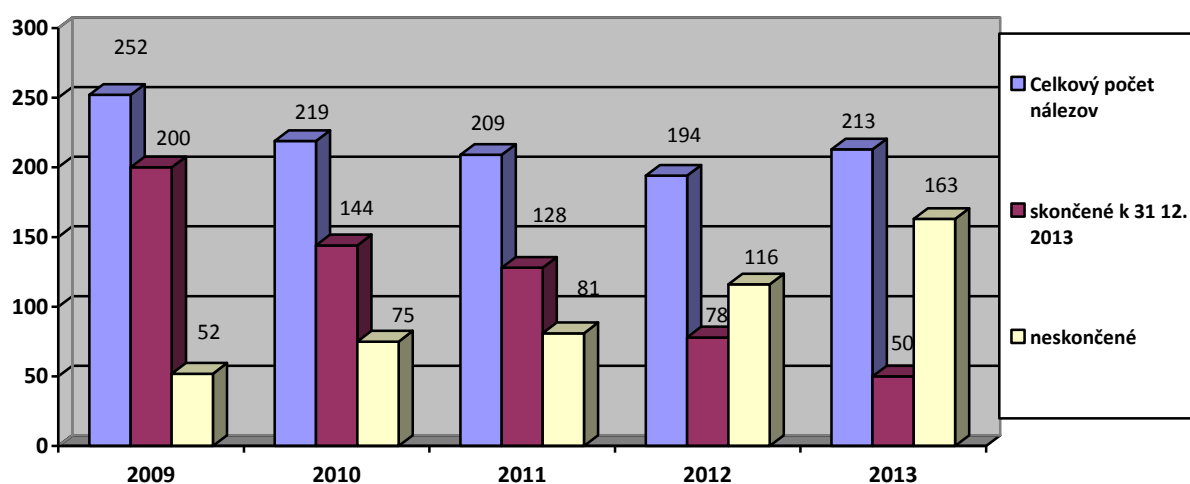
Prehľad nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru za sledované obdobie rokov 2009, 2010, 2011, 2012 a 2013.

Tabuľka č. 11 Predbežné výsledky projektu od r. 2009 do r. 2013

rok	celkový počet nálezov	z toho skončené k 31. 12. 2013 (%)	Z toho neskončené k 31. 12. 2013 (%)
2009	252	200 (79 %)	52 (21 %)
2010	219	144 (66 %)	75 (34 %)
2011	209	128 (61 %)	81 (39 %)
2012	194	78 (40 %)	116 (60 %)
2013	213	50 (23 %)	163 (77 %)

Zdroj: vlastný

Graf č. 10 Prehľad výsledkov projektu od r. 2009 do r. 2013

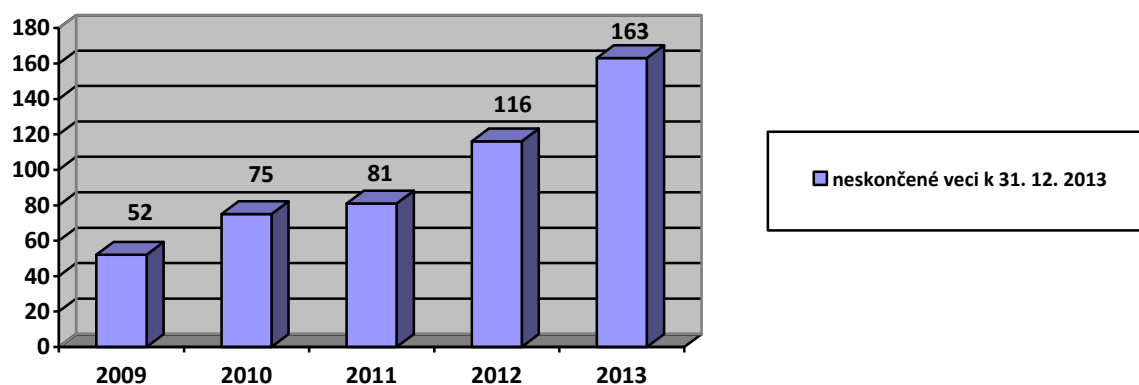
Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 12 Nárast právoplatne skončených vecí za sledované obdobie

rok	celkový počet nálezov	skončené veci k 31. 12. 2012	skončené veci od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013	spolu skončené veci k 31. 12. 2013	neskončené veci k 31. 12. 2013
2009	252	179	21	200	52
2010	219	121	23	144	75
2011	209	84	44	128	81
2012	194	17	61	78	116
2013	213	-	50	50	163

Zdroj: vlastný

Graf č. 11 Prehľad neskončených vecí za sledované obdobie

Zdroj: vlastný

B. REŠERŠ B

Zhodnotenie účinnosti a efektívnosti výkonu rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorými vyslovil porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd podľa metodiky projektu

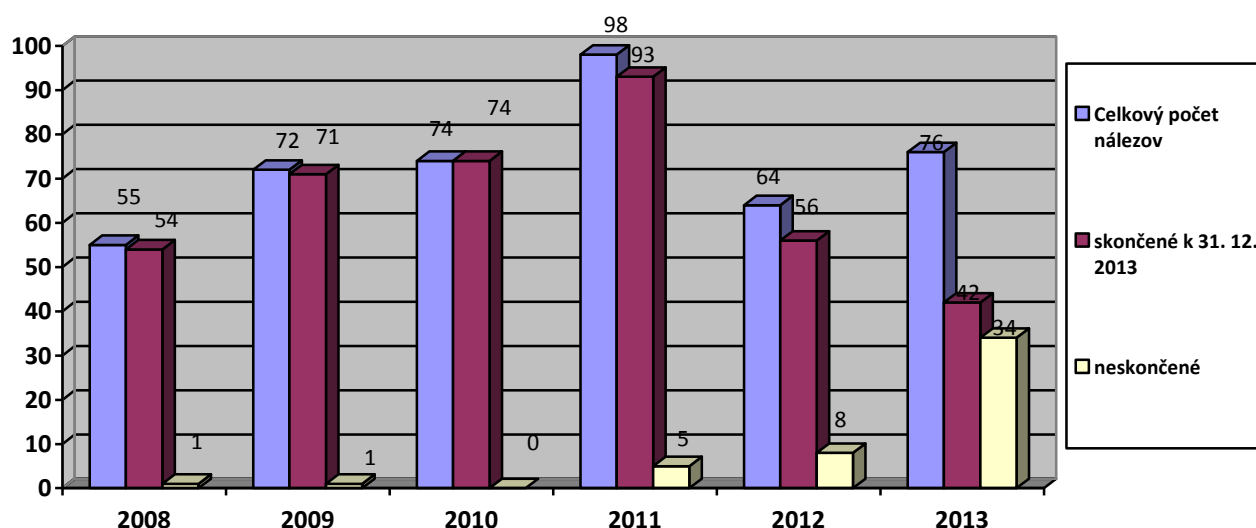
Prehľad nálezov, v ktorých ústavný súd vyslovil porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru za sledované obdobie rokov 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 a 2013.

Tabuľka č. 13 **Priebežné výsledky projektu od r. 2008 do r. 2013**

rok	celkový počet nálezov	z toho skončené k 31. 12. 2013 (%)	z toho neskončené k 31. 12. 2013 (%)
2008	55	54 (99 %)	1 (1 %)
2009	72	71 (99 %)	1 (1 %)
2010	74	74 (100 %)	-
2011	98	93 (95 %)	5 (5 %)
2012	64	56 (87 %)	8 (13 %)
2013	76	42 (55 %)	34 (45 %)

Zdroj: Vlastný

Graf č. 12 **Prehľad výsledkov projektu od r. 2008 do r. 2013**

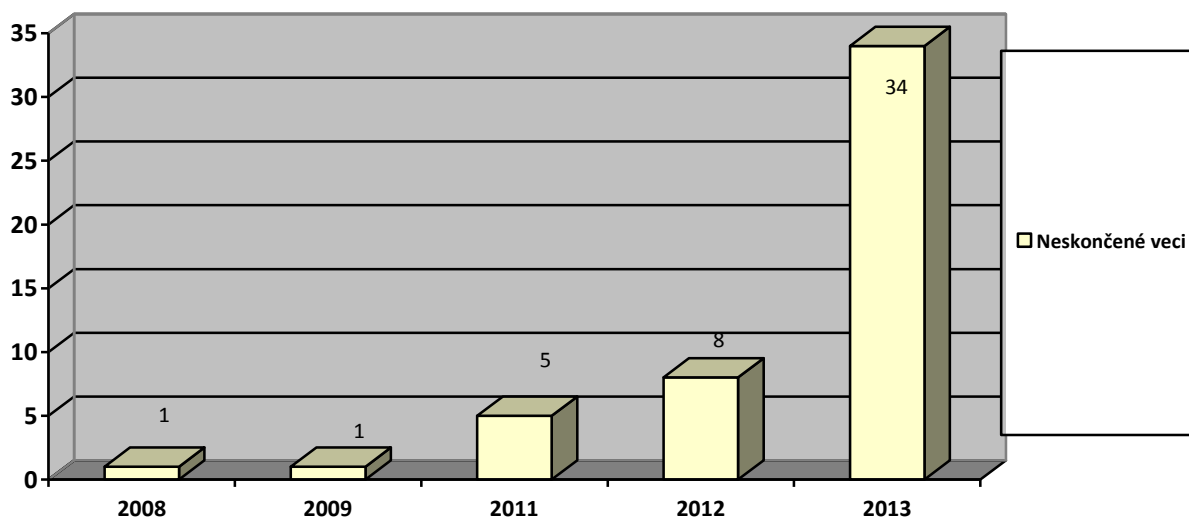
Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 14 *Nárast právoplatne skončených vecí za sledované obdobie*

rok	celkový počet nálezov	skončené veci k 31. 12. 2012	skončené veci od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013	spolu skončené veci k 31. 12. 2013	neskončené veci k 31. 12. 2013
2008	55	54	0	54	1
2009	72	69	2	71	1
2010	74	68	6	74	-
2011	98	84	9	93	5
2012	64	22	34	56	8
2013	76	-	42	42	34

Zdroj: vlastný

Graf č. 13 *Prehľad neskončených vecí za sledované obdobie*

Zdroj: vlastný

Z výsledkov týchto prehľadov je evidentný prístup všeobecných súdov k realizácii projektu a jeho pozitívny efekt. Neskončené konania ústavný súd ďalej sleduje až do ich právoplatného skončenia. Aj napriek pozitívnemu efektu projektu bude ústavný súd naďalej vyvíjať tlak na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky a konkrétne súdy prostredníctvom predsedov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, krajských súdov, okresných súdov a Špecializovaného trestného súdu na skončenie sledovaných neskončených vecí.

XIII.
Európska komisia pre demokraciu prostredníctvom práva
(Benátska komisia)

Predsedníčka ústavného súdu Ivetta Macejková je v súčasnosti zástupkyňou Slovenskej republiky v Európskej komisii pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia). Výsledkom jej aktívneho prístupu k rokovaniam Benátskej komisie je pravidelná informovanosť odbornej i laickej verejnosti prostredníctvom spracovaných dokumentov. V roku 2013 boli preložené tieto dokumenty:

- Stanovisko k zákonu o právach národností v Maďarsku,
- Stanovisko k zákonu CXII o informačnom sebaurčení a slobode informácií z roku 2011 v Maďarsku,
- Stanovisko k právnej istote a nezávislosti súdnictva v Bosne a Hercegovine,
- Stanovisko ku kardinálnym zákonom týkajúcim sa súdnictva, ktoré boli novelizované na základe prijatia stanoviska CDL-AD(2012)001 k Maďarsku,
- Stanovisko k návrhom noviel zákona o prokuratúre v Srbsku,
- Stanovisko k návrhu zákona o prokuratúre na Ukrajine,
- Správa AMICUS CURIAE o imunitě sudcov pre Ústavný súd Moldavska,
- Stanovisko k dvom skupinám návrhov zmien ústavy týkajúcich sa súdnictva Čiernej Hory,
- Stanovisko k návrhu zákona o zmene ústavy na posilnenie nezávislosti sudcov a k zmenám ústavy navrhnutým Ústavodarným zhromaždením Ukrajiny,
- Stanovisko k súladu opatrení prijatých vládou a parlamentom Rumunska vo vzťahu k iným štátnym inštitúciám s ústavnými princípmi a princípmi právneho štátu a k mimoriadnemu nariadeniu vlády o zmene zákona č. 47/1992 o organizácii a činnosti ústavného súdu a k mimoriadnemu nariadeniu vlády o zmene a doplnení zákona č. 3/2000 o usporiadaní referenda v Rumunsku.

Preklad stanovísk Benátskej komisie je dostupný na:

<http://portal.concourt.sk/pages/viewpage.action?pageId=2719800>

XIV.
Aktivity Ústavného súdu Slovenskej republiky okrem rozhodovacej činnosti

25. január 2013

Štrasburg

Slávnostné zasadnutie a seminár pri príležitosti otvorenia nového súdneho roka Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu

Téma: Aplikovanie Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv v čase ekonomickej krízy

Účasť: JUDr. Ivetta Macejková, PhD., JUDr. Mária Siegfriedová

8. – 9. marec 2013

Benátky

94. plenárne zasadnutie Európskej komisie pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) v Benátkach

Účasť: JUDr. Ivetta Macejková, PhD., JUDr. Mária Siegfriedová

9. – 10. apríl 2013

Košice

Medzinárodná konferencia „*Postavenie ústavných súdov a ich vplyv na právny poriadok štátu*“ organizovaná Ústavným súdom Slovenskej republiky v Košiciach pri príležitosti 20. výročia založenia Ústavného súdu Slovenskej republiky

Téma: Postavenie ústavných súdov a ich vplyv na právny poriadok štátu

Účasť: sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky

9. – 10. máj 2013

Olomouc

Medzinárodná vedecká konferencia „*Olomoucké právnické dni 2013*“ organizovaná Právnickou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci

Téma: Aktuálne otázky českého práva

Účasť: JUDr. Ľudmila Gajdošíková, CSc., doc. JUDr. Ladislav Orosz, CSc.

5. jún 2013

Brno

Spomienková konferencia organizovaná Ústavným súdom Českej republiky v Brne pri príležitosti 20. výročia založenia Ústavného súdu Českej republiky

Téma: 20 rokov pôsobenia Ústavného súdu Českej republiky

Účasť: JUDr. Ivetta Macejková, PhD., JUDr. Mária Siegfriedová

20. – 22. jún 2013

Jalta

Medzinárodná konferencia „*Ochrana práv človeka a občana prostredníctvom orgánov ústavného súdnictva v súčasnom kontexte*“ organizovaná Ústavným súdom Ukrajiny na Jalte pri príležitosti Dňa Ústavy Ukrajiny

Téma: Ochrana práv človeka a občana prostredníctvom orgánov ústavného súdnictva v súčasnom kontexte

Účasť: JUDr. Ivetta Macejková, PhD., JUDr. Mária Siegfriedová

11. – 14. júl 2013

Baku

Medzinárodná konferencia „*Ústavné súdnictvo v XXI. storočí: charakteristické znaky a smer vývoja*“ organizovaná Ústavným súdom Azerbajdžanskej republiky v Baku pri príležitosti 15. výročia svojho založenia

Téma: Ústavné súdnictvo v XXI. storočí: charakteristické znaky a smer vývoja

Účasť: JUDr. Marianna Mochnáčová, PhD., JUDr. Mária Siegfriedová

25. september 2013

Košice

Medzinárodná vedecká konferencia „*Aktuálne problémy volebného práva a volebného súdnictva v Slovenskej republike – II. ústavné dni*“ organizovaná Ústavným súdom Slovenskej republiky v spolupráci s Právnickou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach

Téma: Aktuálne problémy volebného práva a volebného súdnictva v Slovenskej republike

Účasť: sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky

7. október 2013

Bratislava

Prijatie nového mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Spolkovej republiky Nemecko v Slovenskej republike J. E. Michaela Georga Schmunka predsedníčkou Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivettou Macejkovou na detašovanom pracovisku Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky v Bratislave

Téma: Právomoci a kompetencie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Účasť: JUDr. Ivetta Macejková, PhD., doc. JUDr. Ladislav Orosz, CSc.,
JUDr. Marianna Mochnáčová, PhD.,

16. – 18. október 2013

Belehrad

Medzinárodná konferencia „*Postavenie a perspektívy ústavného súdnictva*“ organizovaná Ústavným súdom Srbskej republiky v Belehrade pri príležitosti 50. výročia svojho vzniku

Téma: Postavenie a perspektívy ústavného súdnictva

Účasť: JUDr. Milan Ľalík, JUDr. Mária Siegfriedová

19. november 2013

Košice

Prijatie nového mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca Francúzskej republiky v Slovenskej republike J. E. Didiera Lopinota predsedníčkou Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivettou Macejkovou na Ústavnom súde Slovenskej republiky v Košiciach

Téma: Právomoci a kompetencie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Prehľad publikačnej činnosti je dostupný na:

<http://portal.concourt.sk/pages/viewpage.action?pageId=1277973>

XV.

**Ďalšia činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky podľa
zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých
zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov,
zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení
niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov
a zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení zákona č. 289/2012 Z. z.**

1. Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov
Ústavný súd zaregistroval a vybavil **133 žiadostí o informácie**.
2. Zákon č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov
Ústavný súd masovokomunikačným prostriedkom **sprístupnil 234 vlastných tlačových informácií**.
3. Zákon č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach v znení zákona č. 289/2012 Z. z.
Ústavný súd zaregistroval a vybavil **18 sťažností**.

JUDr. Ivetta Macejková, PhD., v.r.
predsedníčka Ústavného súdu
Slovenskej republiky

Za správnosť:

Alena Šuranová	-	vedúca sekretariátu predsedníčky ÚS SR
JUDr. Mária Siegfriedová	-	riaditeľka odboru vonkajších vzťahov a protokolu
Ing. Ľubomír Marton	-	vedúci oddelenia informačných technológií
Analytické oddelenie ÚS SR		

PREHĽAD ROZHODOVACEJ ČINNOSTI
Ústavného súdu Slovenskej republiky za rok 2013

Tabuľka č. 15 *Počet návrhov a sťažností doručených v roku 2013 podľa druhu konania*

	Druh konania	Nápad
A.	konanie o súlade právnych predpisov	21
B.	konanie o výklad ústavy alebo ústavných zákonov	1
C.	konanie vo volebných veciach	2
D.	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb	23 811
E.	konanie o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy	0
F.	konanie o preskúmanie rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky vo veciach rozporu osobného záujmu s verejným záujmom podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov	18
G.	ďalšia disciplinárna a iná právomoc ústavného súdu	2
H.	zjednocovanie právnych názorov	1
I.	procesné rozhodnutia v konaní pred ústavným súdom	59
	Spolu	23 915

Zdroj: vlastný

Tabuľka č. 16 *Počet vybavených podaní v roku 2013 podľa druhu konania*

	Druh konania	Vybavenie
A.	konanie o súlade právnych predpisov	10
B.	konanie o výklad ústavy alebo ústavných zákonov	1
C.	konanie vo volebných veciach	3
D.	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb	17 933
E.	konanie o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy	0
F.	konanie o preskúmanie rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky vo veciach rozporu osobného záujmu s verejným záujmom podľa ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov	12
G.	ďalšia disciplinárna a iná právomoc ústavného súdu	4
H.	zjednocovanie právnych názorov	1
I.	procesné rozhodnutia v konaní pred ústavným súdom	45
	Spolu	18 009

Zdroj: vlastný

Legenda:

- nápad** – počet doručených podaní (návrhov a sťažností) ústavnému súdu
- vybavenie** – počet vybavených podaní (návrhov a sťažností) ústavným súdom

A.
KONANIE O SÚLADE PRÁVNÝCH PREDPISOV

článok 125 ústavy a § 37 a nasl. zákona o ústavnom súde (konanie o súlade právnych predpisov)

nápad	21	
počet rozhodnutí	10	
čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy	7	- odmietnuté 2 - nález 4 - spojené 1
čl. 125 ods. 1 písm. b) ústavy	1	zamietnuté 1
čl. 125 ods. 1 písm. c) ústavy	0	
vybavené inak - 2		(odložené - § 23a zákona o ústavnom súde)

Tabuľka č. 17 Prehľad rozhodnutí z roku 2013 v konaní o súlade právnych predpisov

	spôsob rozhodnutia	spisová značka	predmet podania
1.	nález	PL. ÚS 1/2012	súladi ustanovení § 79 ods. 2, § 83a, § 98 ods. 10, § 229 ods. 7, § 230 ods. 3, § 233a, § 240 ods. 3 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov
2.	nález	PL. ÚS 99/2011	súladi ustanovenia § 2 ods. 1 a 2, § 29g ods. 1, 4, 8 a 9 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení zákona č. 500/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. a o zmene zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 ústavy; návrh na pozastavenie účinnosti
3.	Nález	PL. ÚS 110/2011	súladi ustanovenia § 14 ods. 3, § 21 a § 22 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov s čl. 20 ods. 1 a 4 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy
4.	nález	PL. ÚS 13/2012	súladi zákona č. 62/2012 Z. z. o minimálnych mzdových nárokoch sestier a pôrodných asistentiek a ktorým sa dopĺňa zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 2, čl. 13 ods. 3 a 4 v spojení s čl. 36 písm. a), čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 Dodatkového k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; návrh na pozastavenie účinnosti
5.	uznesenie o spojení	PL. ÚS 12/2013	súladi ustanovení § 51 ods. 1 písm. d) a § 62 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov; ustanovenia § 6 vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení v znení neskorších predpisov, s čl. 2 ods. 2 a 3, čl. 13 ods. 1 písm. a) a ods. 2, čl. 15 ods. 1, čl. 16 ods. 1 v spojení s čl. 40 ústavy

6.	uznesenie o odmietnutí	PL. ÚS 14/2013	súlady ustanovení § 6 ods. 1 a § 6 ods. 2 písm. b) zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) účinného od 15. 4. 2005 do 31. 3. 2008 a ustanovenia § 2 ods. 1 v spojení s § 3 ods. 1 v časti v oblasti pracovnoprávných a obdobných právnych vzťahov, § 6 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) účinného od 1. 4. 2008 s čl. 2 Dohovoru č. 111 uverejneného v Zbierke zákonov pod č. 465/1990 Zb.
7.	uznesenie o odmietnutí	PL. ÚS 16/2013	návrh na vyslovenie nesúlady ustanovenia § 16 ods. 6 zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov s čl. 13 ods. 4 a čl. 20 ods. 1, 3 a 4 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd
8.	uznesenie o zamietnutí	PL. ÚS 4/2013	súlady ustanovenia § 11c ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 398/2001 Z. z., ktorou sa mení vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 493/1991 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 1, čl. 144 ods. 1 ústavy, čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

Zdroj: vlastný

Rozhodovanie Ústavného súdu Slovenskej republiky v plenárnych veciach

Podľa čl. 131 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje v pléne vo veciach uvedených v čl. 105 ods. 2, čl. 107, čl. 125 ods. 1 písm. a) a b), čl. 125a ods. 1, čl. 125b ods. 1, čl. 128, čl. 129 ods. 2 až 6, čl. 136 ods. 1 a 2, čl. 138 ods. 2 písm. b) a c), o zjednocovaní právnych názorov senátov, o úprave svojich vnútorných pomerov a o návrhu rozpočtu ústavného súdu. Plénum ústavného súdu sa uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.

Pokiaľ ide o veci, rozhodovanie ktorých patrí do pôsobnosti pléna ústavného súdu, najvýznamnejšiu a najrozsiahlejšiu skupinu prípadov predstavujú konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 písm. a) a b) ústavy.

V roku 2013 rozhodol ústavný súd nálezom v uvedenom type konaní v týchto prípadoch:

1. Nález sp. zn. PL. ÚS 13/2012 z 19. júna 2013 (platové pomery sestier)

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 13/2012 rozhodoval ústavný súd o návrhu prvého námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky na vyslovenie nesúlady zákona č. 62/2012 Z. z. o minimálnych mzdových nárokoch sestier a pôrodných asistentiek a ktorým sa dopĺňa zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 62/2012 Z. z. o minimálnych mzdových nárokoch sestier“ alebo „napadnutý zákon“) s čl. 1 ods. 1, čl. 12 ods. 2 a čl. 13 ods. 3 a 4 v spojení s čl. 36 písm. a) a čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd nálezom sp. zn. PL. ÚS 13/2012 z 19. júna 2013 rozhodol, že zákon č. 62/2012 Z. z. o minimálnych mzdových nárokoch sestier nie je v súlade s čl. 20 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy. Vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel.

V predmetnej veci išlo o vyvažovanie ochrany podstaty podnikateľského majetku zamestnávateľov proti neprimeranému zaťaženiu na jednej strane a verejného záujmu na adekvátnom ohodnotení sestier, a teda na riadnom poskytovaní zdravotnej starostlivosti, na strane druhej.

Ústavný súd vedomý si zložitosti sektoru zdravotníctva a širokej diskrecie zákonodarcu, ako aj vlastných expertných a demokratických limitov konštatoval, že nemôže nevidieť mieru a časový kontext zvýšenia nákladov pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Z predložených dokumentov, ktoré síce boli predložené navrhovateľom, ale možno ich považovať za dôveryhodné, vyplýva, že poskytovatelia zdravotnej starostlivosti mali v priebehu dvoch mesiacov významne zvýšiť mzdy sestrám. Napríklad pre malé ambulancie, kde pracuje jeden lekár s jednou staršou zdravotnou sestrou, tak mohli vzniknúť značné ekonomické problémy s úvahami o zmysluplnosti ďalšej činnosti. Pri posudzovaní napadnutého zákona bolo podľa ústavného súdu nanajvýš dôležité, že nešlo o zvýšenie v klasickom trhovom prostredí, kde by poskytovateľ mohol kompenzovať zvýšené náklady zvýšením ceny poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Napadnutý zákon tak mohol mať pre niektorých poskytovateľov tzv. vytesňujúci efekt s dôsledkami aj pre zamestnanosť sestier.

Napadnutý zákon sa stal účinný dva mesiace po uverejnení v Zbierke zákonov Slovenskej republiky. Legisvakačnú lehotu v tejto dĺžke nemožno určite považovať za ideálnu vzhľadom na rozsiahle a závažné následky zákona v tisícach zmluvných vzťahov. Sama osebe by však nespôsobila neústavnosť právnej úpravy. V danej veci ústavný súd vnímal právnu istotu značne previazane a akcesoricky vo vzťahu k čl. 20 ods. 1 ústavy.

Záťaž pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti by bola podľa ústavného súdu ústavne akceptovateľnejšia, ak by zvýšenie bolo miernejšie, alebo by bolo kompenzované vstupmi do systému, a ak by prípadne bolo rozložené na dlhšie časové obdobie. Ústavný súd konštatoval, že verejný záujem na mzdách sestier bol v danej právnej úprave presadený príliš zaťažujúcim spôsobom vo vzťahu k majetku poskytovateľov. Verejný záujem na zvýšení plátov sestier bol vykúpený neprimeranou a náhlou záťažou majetku neštátnych poskytovateľov, čo znamená, že právna úprava vykazovala neproporcionálnu, jednostrannejšie sledujúcu len jednu ústavnú hodnotu. Došlo tak k nesúladu nie podstaty, ale kvantitatívnych parametrov namietanej úpravy vyjadrených hlavne v Prílohe I napadnutého zákona s čl. 20 ods. 1 ústavy.

Z hľadiska miery záťaže je podľa ústavného súdu ťažké rozlišovať medzi veľkými neštátnymi nemocnicami a malými ambulanciami. Ústavný súd uviedol, že napadnutá právna úprava predstavuje zásah do majetkovej sféry všetkých neštátnych poskytovateľov. Ústavný súd zvažoval, či možno pri nesúlade rozlišovať interpretatívnym výrokom medzi štátnymi a neštátnymi poskytovateľmi. Napriek tomu, že v celej veci akcentoval rozlišovanie medzi štátnymi a neštátnymi poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti, pri samotnom vyslovení nesúladu bol presvedčený, že nie je možné s dostatočnou presnosťou definovať, ktorých poskytovateľov považovať za štátnych a ktorých nie. Z dôvodu právnej istoty a kvôli možnosti opätovne upraviť mzdy celému stavu sestier sa ústavný súd rozhodol vysloviť nesúlad bez uvedeného rozlišovania. Zákonodarcu má tak priestor komplexne upraviť danú materiu.

Ústavný súd taktiež pripomenul, že v danom prípade nepovažoval za ústavne nesúladnú podstatu, samotnú ideu napadnutého zákona, ale kombináciu konkrétneho ekonomického a časového tlaku, ktorý v súčasnom modeli zdravotníctva pôsobí na niektorých neštátnych poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

Ústavný súd nevyhovel návrhu v časti, v rámci ktorej navrhovateľ namietal, že zákonodarcu napadnutým zákonom zvýhodnil jednu skupinu z celej množiny zdravotníckych pracovníkov, resp. neodôvodnene vytvoril dve skupiny osôb – sestry a ostatní nelekárski zdravotnícki pracovníci, čím malo dôjsť k nesúladu napadnutej právnej úpravy s ustanovením čl. 12 ods. 2 v spojení s čl. 36 písm. a) ústavy.

Ústavný súd konštatoval, že z hľadiska námietky diskriminácie voči nelekárskym zamestnancom v zdravotníctve je namietaná právna úprava ústavne súladná, a nie je ústavne „vyrušujúca“ ani v širšom zmysle vnímaného princípu rovnosti, a to vo vzťahu k lekárom. Napadnutý právny predpis vyhovoval požiadavkám ústavného testu rovnosti zdôrazňujúceho akcesoritu s konkrétnym základným právom alebo slobodou, ako aj testu rovnosti akcentujúcemu akcesoritu s právom podústavným.

K nálezu pripojili odlišné stanoviská sudkyňa Ľudmila Gajdošíková a sudcovia Peter Brňák, Milan Lalík a Rudolf Tkáčik.

2. Nález sp. zn. PL. ÚS 1/2012 z 3. júla 2013 (Zákonník práce – nočná práca zdravotných sestier a tzv. konkurenčné doložky)

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 1/2012 rozhodoval ústavný súd o návrhu skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky na vyslovenie nesúladu viacerých ustanovení Zákonníka práce s ústavou, Dodatkovým protokolom k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Dohovorom č. 87 Medzinárodnej organizácie práce o slobode združovania a ochrane práva odborovo sa organizovať, Dohovorom č. 98 Medzinárodnej organizácie práce o vykonávaní zásad práva organizovať sa a kolektívne vyjednávať, Dohovorom č. 135 Medzinárodnej organizácie práce o ochrane zástupcov pracovníkov v podniku a o uľahčení podmienok na výkon ich činností, ktoré sa im poskytujú, a s Európskou sociálnou chartou.

Ústavný súd nálezom sp. zn. PL. ÚS 1/2012 z 3. júla 2013 vyslovil, že ustanovenie § 98 ods. 10 Zákonníka práce v znení zákona č. 257/2011 Z. z. nie je v súlade s čl. 1 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy.

V tejto súvislosti v rámci odôvodnenia nálezu okrem iného uviedol, že čl. 12 ods. 1 ústavy zakotvuje požiadavku všeobecnej rovnosti pred zákonom, pričom v uvedenom ústavnom článku formulovaná zásada rovnosti znamená, že právne rozlišovanie medzi subjektmi v prístupe k určitým právam nesmie byť prejavom ľubovôle. Základnou črtou ľubovôle (svojvôle) je absencia racionálneho odôvodnenia pri zavedení určitého regulatívneho nástroja, čo má význam pre požiadavku rovnosti v právach, ale súčasne aj pre kvalitu právneho štátu. Zásada rovnosti je v takom prípade bytostne spätá s myšlienkou právneho štátu.

Podľa § 98 ods. 10 Zákonníka práce v znení zákona č. 257/2011 Z. z. predpokladom výkonu nočnej práce zamestnanca, ktorý vykonáva zdravotnícke povolanie sestra a pôrodná asistentka podľa osobitného predpisu a ktorý dovŕšil vek 50 rokov, je súhlas tohto zamestnanca s výkonom práce v noci.

Pri komplexnom pohľade na obsah niektorých ustanovení Zákonníka práce možno konštatovať, že napadnuté ustanovenie bolo súčasťou širšej skupiny zákonných opatrení, ktorých cieľom je zlepšenie pracovných podmienok zamestnancov vykonávajúcich zdravotnícke povolanie. Kým v spomenutých ustanoveniach Zákonníka práce priznal zákonodarcu špecifický režim pracovných podmienok všetkým zdravotníckym pracovníkom, v otázke podmienok výkonu nočnej práce „rezervoval“ zvláštny právny režim len sestram a pôrodným asistentkám. Pritom niet pochýb, že nočná práca nie je typická iba pre sestry a pôrodné asistentky, ale aj pre iné kategórie zamestnancov vykonávajúcich zdravotnícke povolanie (notoricky je to tak u lekárov či zdravotníckych záchranárov).

Nočná práca zamestnancov v nepretržitých prevádzkach predstavuje podľa názoru ústavného súdu faktor odôvodňujúci rozdielne zaobchádzanie so zamestnancami vykonávajúcimi zdravotnícke povolanie.

Napadnutým ustanovením však zákonodarcu vniesol prvok diferenciácie do vnútra kategórie zdravotníckych pracovníkov pracujúcich v noci, lebo súhlas na jej výkon je predpokladom nočnej práce len u zamestnancov vykonávajúcich zdravotnícke povolanie sestra alebo zdravotnícke povolanie pôrodná asistentka. Ochranná funkcia, ktorú § 98 ods. 10 Zákonníka práce prioritne plnil, bola teda vyhradená len sestram a pôrodným asistentkám, ktoré dosiahli vek 50 rokov.

Zákonodarcu do § 98 ods. 10 Zákonníka práce neimplementoval žiaden prvok, ktorý by jednoznačne umožnil identifikáciu tých špecifických vlastností nočnej práce sestier a pôrodných asistentiek, ktoré by odôvodňovali ich normatívne vyčlenenie oproti zamestnancom v ostatných zdravotníckych povolaniach. Okrem iného z napadnutého ustanovenia vyplývalo, že každá sestra alebo pôrodná asistentka, ktorá dovŕšila vek 50 rokov, môže odmietnuť nočnú prácu bez udania akéhokoľvek dôvodu. Ani dôvodová správa k predmetnému ustanoveniu neumožňovala ustáliť dôvod zavedeného osobitného právneho režimu iba pre sestry a pôrodné asistentky. Zdôvodnenie, že sa napadnutým ustanovením „vytvára zákonný rámec na realizáciu požiadavky Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek vyplývajúcej z ich petície“, síce objasnilo bezprostredný podnet vedúci k doplneniu Zákonníka práce o § 98 ods. 10, no nijako neodôvodnilo špecifické pracovné podmienky sestier a pôrodných asistentiek v relácii

k pracovným podmienkam ostatných kategórií zdravotníckych pracovníkov na podklade jedinečných vlastností nočnej práce sestier a pôrodných asistentiek. Ústavný súd nespochybňuje náročnosť nočnej práce sestier a pôrodných asistentiek, zákonodarca však ani v rovine legálneho výkladu, ani v rovine výkladu autentického, ba ani vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 11. mája 2012 nevysvetlil dôvod, pre ktorý si nočná práca sestier a pôrodných asistentiek, ktoré dosiahli vek 50 rokov, vyžaduje normatívne ukotvenie ich súhlasu ako predpokladu nočnej práce. Rovnako ani zo záznamu priebehu parlamentnej rozpravy k návrhu novely Zákonníka práce doručeného ústavnému súdu národnou radou nebolo možné dôvod napadnutého ustanovenia identifikovať.

Na podklade formulovaných záverov a ich hodnotenia ústavný súd dospel k záveru, že napadnutou právnou úpravou zákonodarca zaobchádzal s dvoma skupinami zdravotníckych pracovníkov (sestry a pôrodné asistentky, ktoré dosiahli vek 50 rokov, na jednej strane a ostatní zdravotnícki pracovníci na strane druhej) rozdielne napriek tomu, že medzi nimi niet rozdielov takého druhu a takého významu, ktoré by nerovné zaobchádzanie odôvodňovali.

Na základe uvedených zistení posúdil ústavný súd napadnuté ustanovenie Zákonníka práce ako pravidlo neodôvodnené, z hľadiska zámeru jeho tvorcu nečitateľné a vyvolávajúce vážne pochybnosti o jeho racionalite. Doplnenie Zákonníka práce o toto ustanovenie vykazuje známky porušenia zákazu svojvôle v konaní orgánu verejnej moci a známky porušenia príkazu spravodlivosti obsahu právnych noriem, pričom obe uvedené požiadavky tvoria súčasť myšlienky právneho štátu.

Nálezom sp. zn. PL. ÚS 1/2012 z 3. júla 2013 ústavný súd zároveň nevyhovel návrhu skupiny poslancov v časti, v rámci ktorej tvrdili nesúlad ustanovenia § 83a Zákonníka práce s viacerými ustanoveniami ústavy.

Ústavný súd konštatoval, že ústavná konformita konkurenčnej doložky v právnej úprave § 83a Zákonníka práce je determinovaná zmluvným základom pre jej využitie v konkrétnom prípade a kognitívnymi rámcami zmluvnej slobody podľa Zákonníka práce, ktorými zákonodarca zabezpečil vyváženosť zmluvného vzťahu medzi zamestnávateľom a zamestnancom, ako aj skutočnosťou, že realizácia konkurenčnej doložky má dopad na hospodárske a sociálne práva, pri ktorých je priestor pre normatívnu úvahu zákonodarcu podstatne širší v porovnaní so základnými ľudskými právami a politickými právami (čl. 51 ods. 1 ústavy).

Právna regulácia konkurenčnej doložky v jej napadnutej podobe totiž zabraňuje stavu, keď by zamestnávateľ alebo zamestnanec mohol v podmienkach konkrétnej uzatvorenej dohody nadobudnúť takú právnu prevahu, ktorá by potláčala oprávnené záujmy druhej strany dohody v miere poškodzujúcej jej základné právo zaručené čl. 35 ods. 1 a 3 ústavy.

Konanie o súlade ďalších napadnutých ustanovení Zákonníka práce v predmetnej veci ústavný súd zastavil z dôvodu ich legislatívnych zmien v priebehu konania.

K nálezu pripojili odlišné stanoviská sudkyňa Ľudmila Gajdošíková a sudcovia Milan Ľalík a Lajos Mészáros.

3. Nález sp. zn. PL. ÚS 110/2011 z 3. júla 2013 (zákon o vlastníctve bytov – právna úprava rozhodovania a uzatvárania zmlúv o vstavbe a nadstavbe bytov alebo nebytových priestorov v dome)

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 110/2011 rozhodoval ústavný súd o návrhu Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) na vyslovenie nesúladu § 14 ods. 3, § 21 a § 22 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“) s čl. 20 ods. 1 a 4 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd nálezom sp. zn. PL. ÚS 110/2011 z 3. júla 2013 návrhu nevyhovel.

Podstata argumentácie, z ktorej okresný súd vyvodzoval právny záver o nesúlade napadnutých ustanovení zákona o vlastníctve bytov s čl. 1 ods. 1 ústavy, spočívala v tvrdení, že tieto sú navzájom protirečivé, keďže na jednej strane § 14 ods. 3 zákona o vlastníctve bytov vyžaduje na prijatie rozhodnutia v taxatívne vymedzených veciach, konkrétne na prijatie rozhodnutia „o úvere a zabezpečení úveru, o zmluve o vstavbe a nadstavbe bytov alebo nebytových priestorov v dome a o zmene formy výkonu správy“ súhlas dvojtreťinovej väčšiny všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov, ale na druhej strane sa takýto súhlas nevyžaduje (výslovne) na samotné uzatváranie zmluvy o vstavbe a nadstavbe v dome, ktoré je upravené v § 21 a § 22 zákona o vlastníctve bytov. Toto protirečenie spôsobuje podľa okresného súdu interpretačné a aplikačné problémy a vyvoláva stav právnej neistoty, čo je v rozpore s princípom právneho štátu, teda s čl. 1 ods. 1 ústavy.

Podľa ústavného súdu z dikcie § 14 ods. 3 zákona o vlastníctve bytov zjavne vyplýva, že k rozhodnutiu o úvere a o zabezpečení úveru, o zmluve o vstavbe alebo nadstavbe bytov alebo nebytových priestorov v dome a o zmene formy výkonu správy sa vyžaduje súhlas dvojtreťinovej väčšiny všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov. Ide o ustanovenie, ktoré je dostatočne určité, jasné a zrozumiteľné, a preto samo osebe nepochybne spĺňa požiadavky vyvoditeľné z čl. 1 ods. 1 prvej vety ústavy vo väzbe na okresným súdom namietané porušenie princípu právnej istoty ako integrálnej súčasti generálneho princípu právneho štátu.

Z § 21 ods. 1 prvej vety zákona o vlastníctve bytov vyplýva, že účastníkmi zmluvy o vstavbe a nadstavbe domu sú doterajší vlastníci bytov a nebytových priestorov a stavebníci, pričom toto ustanovenie je pre prípad, že vstavbou a nadstavbou vzniknú v dome nové byty alebo nebytové priestory, ešte konkretizované prvou vetou § 22 ods. 2 uvedeného zákona, v zmysle ktorej v takomto prípade uzatvára zmluvu o vstavbe a tiež zmluvu o nadstavbe so stavebníkom vlastníkom domu alebo vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome.

Z ustanovení § 21 ods. 1 prvej vety a § 22 ods. 2 prvej vety zákona o vlastníctve bytov síce vyplýva, že zmluvnou stranou zmluvy o vstavbe a nadstavbe sú vlastníci bytov a nebytových priestorov v dome, nie je v nich ale výslovne ustanovené, či ide o všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov alebo len tých, ktorí vyslovili so zmluvou o vstavbe (nadstavbe) súhlas v hlasovaní podľa § 14 ods. 3 zákona o vlastníctve bytov.

Naznačený problém však má podľa názoru ústavného súdu len interpretačný charakter, t. j. možno ho odstrániť uplatnením metódy logického výkladu. Ústavný súd sa priklonil k názoru, že jednou zo zmluvných strán zmluvy o vstavbe a nadstavbe síce musia byť všetci vlastníci bytov a nebytových priestorov (keďže zmluva sa týka ich spoluvlastníckych podielov k spoločným častiam domu), ale z toho nemožno automaticky vyvodiť, že všetci vlastníci bytov a nebytových priestorov musia s takouto zmluvou súhlasiť a svoj súhlas vyjadriť aj podpisom takejto zmluvy, keďže k jej riadnemu uzatvoreniu postačuje prejav vôle vlastníkov bytov a nebytových priestorov vykonaný spôsobom, ktorý ustanovuje § 14 ods. 3 zákona o vlastníctve bytov.

Tento záver možno vyvodiť zo vzájomného vzťahu medzi § 14 ods. 3 zákona o vlastníctve bytov a § 21 a § 22 uvedeného zákona. Samotné uzatvorenie zmluvy o vstavbe a nadstavbe totiž organicky nadväzuje na rozhodnutie prijaté podľa § 14 ods. 3 zákona o vlastníctve bytov (je jeho právnym dôsledkom), ktoré zaväzuje všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov bez ohľadu na to, či s ním pri hlasovaní vyslovili súhlas, resp. sa takéhoto hlasovania nezúčastnili.

Ústavný súd konštatoval, že zákonodarca síce mohol ustanovenia § 21 a § 22 zákona o vlastníctve bytov formulovať jednoznačnejšie, ale aj z ich platného znenia možno v spojení s § 14 ods. 3 tohto zákona identifikovať jeho úmysel a na tomto základe vyvodiť logické závery pre aplikačnú prax. Pre rozhodnutie ústavného súdu o nesúlade napadnutých ustanovení zákona o vlastníctve bytov s čl. 1 ods. 1 prvou vetou ústavy nepostačuje zistenie, že zákonodarca mohol vyjadriť svoj úmysel aj kvalitnejšie, ak jeho úmysel možno spoľahlivo vyvodiť uplatnením štandardných metód výkladu právnych noriem. Úlohou ústavného súdu v konaní podľa čl. 125 ods. 1 ústavy totiž nie je posudzovanie legislatívnej perfektnosti zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov ani „vylepšovanie“ ich legislatívnej kvality.

Okresný súd namietal rozpor napadnutých ustanovení zákona o vlastníctve bytov s čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy na základe argumentácie, v zmysle ktorej rozhodnutie dvoj tretinovej väčšiny vlastníkov bytov a nebytových priestorov podľa § 14 ods. 3 tohto zákona predstavuje neprípustný zásah do vlastníctva prehlasovaných vlastníkov, keďže rozhodnutie väčšiny nepredstavuje žiadny z právom upravených spôsobov nadobudnutia a straty vlastníckeho práva a tiež nejde ani o zákonnú úpravu núteného obmedzenia vlastníckeho práva v zmysle čl. 20 ods. 4 ústavy.

Ústavný súd zdôraznil, že v posudzovanej veci nešlo o preskúmavanie práv vlastníkov bytov a nebytových priestorov k ich individuálnemu vlastníctvu, ale ich práv spojených s ich spoluvlastníctvom k spoločným častiam domu, k spoločným zariadeniam domu a spoločným nebytovým priestorom, resp. spoluvlastníctvom alebo inými spoločnými právami k pozemku. Už v Občianskom zákonníku ako všeobecnom vnútroštátnom právnom predpise upravujúcom vlastnícke vzťahy je obsah spoluvlastníctva upravený inak (§ 136 a nasl. Občianskeho zákonníka) ako obsah individuálneho vlastníctva, pričom navyše ustanovenia zákona o vlastníctve bytov upravujúce obsah spoluvlastníctva vlastníkov bytov a nebytových priestorov k spoločným častiam domu majú charakter špeciálnej úpravy (*lex specialis*), a preto ich uplatnenie má v zmysle všeobecnej právnej zásady *lex specialis derogat lex generalis* prednosť pred uplatnením všeobecných ustanovení o spoluvlastníctve, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom zákonníku. Z uvedeného hľadiska predstavuje spoluvlastníctvo spoločných častí a spoločných zariadení domu, so zreteľom na jeho vznik a možnosti s ním nakladať, spoluvlastníctvo *sui generis*.

Právna úprava, v zmysle ktorej by sa k niektorým rozhodnutiam vyžadoval súhlas všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome, by pritom vo svojej podstate mohla smerovať k spochybneniu koncepčných základov inštitútu spoluvlastníctva k spoločným častiam domu podľa zákona o vlastníctve bytov, keďže by vo svojich dôsledkoch bola spôsobilá zabrániť jeho funkčnosti, vzhľadom na nemožnosť dospieť ku konsenzu vo veciach, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie kľúčovej funkcie bytového domu (riadne užívanie bytov a nebytových priestorov), napr. v prípade potreby rozhodnúť o prijatí úveru na nevyhnutné opravy a pod.

Z hľadiska ústavnej akceptovateľnosti napadnutej právnej úpravy (vo väzbe na čl. 20 ods. 1 ústavy) považoval ústavný súd za kľúčový § 14 ods. 4 zákona o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, z ktorého možno vyvodiť, že prehlasovaní vlastníci bytov alebo nebytových priestorov sa môžu vo vzťahu k rozhodnutiam ostatných vlastníkov bytov alebo nebytových priestorov (bez ohľadu na to, či išlo o rozhodnutie prijaté nadpolovičnou alebo dvoj tretinovou väčšinou všetkých vlastníkov bytov a nebytových priestorov) domáhať súdnej ochrany, t. j. majú procesný prostriedok na zabezpečenie ochrany svojich práv.

O žalobe podanej prehlasovaným vlastníkom podľa § 14 ods. 4 zákona o vlastníctve bytov je oprávnený a aj povinný rozhodnúť nezávislý súd, ktorého kľúčovou úlohou pri rozhodovaní o takejto žalobe je zabezpečiť spravodlivú rovnováhu práv vlastníkov bytov a nebytových priestorov, t. j. starostlivo prihliadať tak na práva a zákonom chránené záujmy tých vlastníkov bytov a nebytových priestorov, ktorí boli pri žalobou napadnutom rozhodnutí podľa zákona o vlastníctve bytov prehlasovaní, ako aj na práva a zákonom chránené záujmy tých, ktorí za napadnuté rozhodnutie hlasovali. Ide o špeciálnu právnu úpravu zodpovedajúcu špecifickým črtám spoluvlastníctva vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome k spoločným častiam domu, spoločným zariadeniam domu, spoločným nebytovým priestorom a príslušenstvu, ako aj spoluvlastníctva alebo iných spoločných práv k pozemku (§ 19 ods. 1 zákona o vlastníctve bytov), ktorá vo svojej podstate zodpovedá všeobecnej právnej úprave ochrany (podielových) spoluvlastníkov (§ 139 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka) a predstavuje štandardný spôsob právnej ochrany súvisiaci s uplatňovaním vlastníckych práv, a preto podľa názoru ústavného súdu neexistuje dôvod na to, aby bol z ústavného hľadiska spochybňovaný.

Vychádzajúc z uvedeného, dospel ústavný súd k záveru, že napadnuté ustanovenia zákona o vlastníctve bytov nie sú v nesúlade s čl. 20 ods. 1 ústavy, pričom napadnutá právna úprava *ratione materie* nie je v priamej príčinnej súvislosti s čl. 20 ods. 4 ústavy, a preto s ňou nemôže byť ani v nesúlade. K potenciálnemu zásahu do spoluvlastníctva prehlasovaných vlastníkov bytov a nebytových priestorov k spoločným častiam domu totiž síce môže dôjsť na základe zákona, ale nie priamym mocenským zásahom štátu prostredníctvom individuálneho správneho aktu, príp. iného rozhodnutia výkonnej moci, ale v dôsledku právnych účinkov zmluvy uzatvorenej na základe zákona o vlastníctve bytov, ktorej zmluvnými stranami sú subjekty súkromného práva.

K nálezu pripojili odlišné stanoviská sudcovia Milan Ľalík, Ľudmila Gajdošíková a Lajos Mészáros k jeho odôvodneniu a sudca Peter Brňák k jeho výroku, ako aj jeho odôvodneniu.

4. Nález sp. zn. PL. ÚS 99/2011 z 11. decembra 2013 (platý sudcov)

V konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 99/2011 rozhodoval ústavný súd o návrhoch skupiny poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a generálneho prokurátora Slovenskej republiky (išlo o vec vedenú pôvodne pod sp. zn. PL. ÚS 103/2011 spojenú neskôr na spoločné konanie s vecou vedenou pod sp. zn. PL. ÚS 99/2011, pozn.) na vyslovenie nesúladu viacerých ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 120/1993 Z. z.“) a na vyslovenie nesúladu vypustenia § 85 zo zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslodiach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (čl. II zákona č. 500/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 120/1993 Z. z. o platových pomeroch niektorých ústavných činiteľov

Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a o zmene zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušiacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) s ústavou.

Ústavný súd nálezom sp. zn. PL. ÚS 99/2011 z 11. decembra 2013 rozhodol, že § 2 ods. 1 v časti „znížený podľa ods. 2“, § 2 ods. 2 a § 29g ods. 1 vo vzťahu k sudcom a § 29g ods. 4, 8 a 9 zákona č. 120/1993 Z. z. nie sú v súlade s čl. 1 ods. 1 v spojení s čl. 144 ods. 1 ústavy. Vo zvyšnej časti návrhom nevyhoveli.

Podstatou návrhu bolo tvrdenie navrhovateľov, že nový vzorec pre výpočet platov sudcov a ústavných sudcov, ako aj zmrazenie ich platov v roku 2011 nie je v súlade s ústavným princípom nezávislosti súdov a sudcov a s princípom právneho štátu.

V zmysle namietanej právnej úpravy sa plat ústavných činiteľov vo výške trojnásobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok zníži o 5, 10 alebo 15 %, ak je deficit verejných financií 3 – 5 %, resp. 5 – 7 %, resp. 7 % a vyšší.

Ústavný súd uviedol, že prevzatím koncepcie penalizácie za stav verejných financií do výpočtu platov sudcov bol do hmotného zabezpečenia sudcov vnesený komponent arbitrárnosti, nečitateľnosti. Takúto právnu úpravu treba rozlišovať od zmrazovania platov súvisiacich so závažnými ekonomickými opatreniami v prípadoch kríz. Pätnásťpercentný podiel platu sudcov by bol plne závislý od premenných faktorov, ktoré sú pod takmer výlučnou kontrolou výkonnej moci, keďže tá má zodpovednosť za rozpočtové hospodárenie. Pri ňom je síce obmedzená rozpočtom schváleným vo forme zákona, jeho ustanovenia však predstavujú len právny základ jednotlivých výdavkových opatrení a nemožno nimi nikdy určovať reálne ukazovatele štátneho hospodárenia, ktoré sa odvíjajú od reálnych opatrení vlády. Preto nebolo potrebné ani skúmať, či by sa na závere ústavného súdu niečo zmenilo, ak by úprava priemerného platu sudcu nebola v § 2 ods. 2 zákona č. 120/1993 Z. z. naviazaná na reálny deficit verejných financií, ale napríklad na prognózovaný alebo zákonom povolený deficit. Práve uvedený komponent arbitrárnosti, nečitateľnosti spôsobil neústavnosť určenia platov sudcov a nesúlad ustanovení uvedených vo výrokovej časti nálezu ústavného súdu s čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy. K špecifickému argumentu navrhovateľov o teoretickej možnosti sudcov niektorými rozhodnutiami makroekonomicky ovplyvniť svoj plat, čo môže ovplyvniť ich nezávislosť, treba konštatovať, že sudcovia rozhodovaním v oblastiach popísaných generálnym prokurátorom v skutočnosti svoje platy relevantne ovplyvniť nemôžu. Taktiež sudcovia v skutočnosti niekedy rozhodujú vo veciach, ktoré majú širší spoločenský rozmer a dosah (a takto nepriamo sa dotýkajú aj ich samých ako členov spoločnosti), nemožno však tvrdiť, že dané bez ďalšieho spochybňuje podstatu ich nezávislosti a nestrannosti.

K makroekonomickým veličinám deficitu a priemerného platu v hospodárstve ako ukazovateľom ovplyvňujúcim výšku platu sudcov považoval ústavný súd za potrebné uviesť, že priemerný plat v hospodárstve je vládou krátkodobo a strednodobo podstatne menej ovplyvniteľný, a teda naviazanie základného platu sudcu naň je výrazom racionálneho previazania štandardu sudcov na životnú úroveň občianskej spoločnosti.

Zmrazenie platov podľa § 29g ods. 8 a 9 zákona č. 120/1993 Z. z. o 10 % v danom prípade ústavný súd nevnímal izolovane ako jednorazové zmrazenie, ktoré dosiaľ považoval za ústavne akceptovateľné, ale ako prípravu na aktiváciu vzorca podľa § 2 ods. 2 uvedeného zákona, a preto aj túto úpravu považoval za nesúladnú s čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy. Samotná voľba parametrov uvedeného vzorca bola intuitívna a symbolická a rovnakú povahu majú parametre zníženia platu 5 – 10 – 15 %. Pri nejustičných ústavných činiteľoch to možno akceptovať. Inštitucionálna záruka nezávislosti súdov však vyžaduje od legislatívy nevolatilnú, nekolísavú, teda stabilnú a v zásade rovnomernú a čitateľne administrovateľnú zákonnú úpravu základného platu sudcu. Napadnutá právna úprava zahŕňajúca vzorec podľa § 2 ods. 2 a napadnuté prechodné ustanovenia zákona č. 120/1993 Z. z. nevyhovuje týmto požiadavkám, a preto ju nemožno považovať za súladnú s čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd taktiež uviedol, že samotná nesúladnosť zákona s ústavou neznamená bez ďalšieho jeho nesúladnosť s čl. 2 ods. 2 ústavy. Nesúladnosť s čl. 2 ods. 2 ústavy by nastala len úplným vybočením z právomoci Národnej rady Slovenskej republiky. Tá však riadne prijala zákon, a to, že zákon obsahuje arbitrárny komponent, neznamená, že bol prijatý svojvoľne. Z tohto dôvodu ústavný súd nevyslovil nesúlad napadnutej právnej úpravy s čl. 2 ods. 2 ústavy.

Samotná existencia novej právnej úpravy, ktorá mení systém určovania základného platu sudcov, nemôže byť považovaná za rozpornú ani s princípom právnej istoty. Ústavný súd už vo svojej predchádzajúcej judikatúre uviedol, že novú právnu úpravu nemožno považovať za rozpornú s princípom právnej istoty len z toho dôvodu, že ide o právnu úpravu odlišnú od predchádzajúcej, aj keď je „tvrdšia“ z hľadiska ustanovených podmienok. Iný prístup by vylúčil do budúcnosti akúkoľvek zmenu právnej úpravy dosiaľ upravených otázok.

Ústavný súd nevyhoveli časti návrhu, v ktorom navrhovatelia požadovali vysloviť nesúlad označených ustanovení s čl. 141 ods. 1 a 2 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti uviedol, že čl. 141 ods. 1 a 2 ústavy rieši inštitucionálne otázky výkonu súdnictva súdmi ako takými vrátane ich nezávislosti, a nie otázku sudcovskej nezávislosti jednotlivých sudcov, ktorá je riešená spolu s celkovým riešením postavenia sudcov v čl. 144 ústavy.

Vychádzajúc zo svojho ústavnoprávneho postavenia a konštantného postoja k otázke platových náležitostí sudcov, rozhodol ústavný súd o nesúlade ustanovenia § 2 ods. 1 v časti „znížený podľa ods. 2“ vo vzťahu k sudcom ústavného súdu, § 2 ods. 2 vo vzťahu k sudcom ústavného súdu, § 29g ods. 1 vo vzťahu k sudcom ústavného súdu a ustanovenia § 29g ods. 4 zákona č. 120/1993 Z. z. s čl. 1 ods. 1 ústavy, podobne ako pri sudcoch všeobecných súdov.

K nálezu pripojili odlišné stanoviská: k výroku a odôvodneniu sudkyňa Ľudmila Gajdošíková a k odôvodneniu Ivetta Macejková, Ľubomír Dobřík a Ladislav Orosz.

V ďalších konaniach o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 písm. a) a b) Ústavy Slovenskej republiky skončených v roku 2013 plénum ústavného súdu podané návrhy v rámci predbežného prerokovania odmietlo alebo zamietlo z procesných dôvodov.

B.
KONANIE O VÝKLAD ÚSTAVY ALEBO ÚSTAVNÝCH ZÁKONOV

článok 128 ústavy a § 45 a nasl. zákona o ústavnom súde (konanie o výklad ústavy a ústavných zákonov)

nápad	1	
počet rozhodnutí	1	(vybavené odložením – § 23 a zákona o ústavnom súde)

C.
KONANIE VO VOLEBNÝCH VECIACH

článok 129 ods. 2 ústavy (konanie vo veciach volieb do orgánov územnej samosprávy – voľby konané dňa 27. 10. 2012 a 9. 11. 2013)

nápad	2	
počet rozhodnutí	3	
		• uznesenia o odmietnutí 3

Tabuľka č. 18 Prehľad rozhodnutí v roku 2013 v konaní vo veciach volieb do orgánov územnej samosprávy

	spôsob rozhodnutia	spisová značka	predmet sťažnosti
1.	uznesenie o odmietnutí	PL. ÚS 1/2013	vyhlásenie volieb starostu obce Hermanovce konaných 27. 10. 2012 za neplatné
2.	uznesenie o odmietnutí	PL. ÚS 15/2013	sťažnosť na porušenie volebného moratória podľa ustanovenia § 27 ods. 3 zákona č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov a o doplnení Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, porušenie § 10 ods. 3 písm. a) a d), § 11 ods. 4 písm. e) volebnou komisiou samosprávneho kraja; vyhlásenie volieb do orgánov samosprávnych krajov konaných 9. 11. 2013 za neplatné; nesúlad zákona č. 303/2001 Z. z. s čl. 1 ods. 1, 2 a s čl. 31 ústavy
3.	uznesenie o odmietnutí	PL. ÚS 3/2013	porušenie volebného zákona počas moratória; žiadosť o zrušenie rozhodnutia miestnej volebnej komisie a vyhlásenie volieb v obci Babín konaných 27. 10. 2012 za neplatné; žiadosť o vydanie predbežného opatrenia

Zdroj: vlastný

V zmysle čl. 131 ods. 1 v spojení s čl. 129 ods. 2 ústavy patrí do pôsobnosti pléna ústavného súdu aj rozhodovanie o ústavnosti a zákonnosti volieb prezidenta Slovenskej republiky, volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, volieb do orgánov územnej samosprávy a volieb do Európskeho parlamentu.

V rámci výkonu tohto typu právomoci rozhodlo plénum ústavného súdu **v troch veciach**.

V konaní vedenom pod **sp. zn. PL. ÚS 15/2013** uznesením z 11. decembra 2013 plénum ústavného súdu odmietlo sťažnosť politickej strany vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov Bratislavského samosprávneho kraja konaných 9. novembra 2013.

Podstata argumentácie sťažovateľky bola založená na jej tvrdení o porušení § 27 ods. 3 zákona č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov a o doplnení Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách do samosprávnych krajov“). K porušeniu malo dôjsť tak, že kandidáti do orgánov samosprávneho kraja navrhnutí inými politickými stranami, resp. ich koalíciami mali ovplyvňovať voličov aj počas volebného moratória tým, že v tomto čase, a dokonca ani v deň konania volieb neodstránili z verejne dostupných miest svoje predvolebné plagáty a billboardy, o čom sťažovateľka predložila fotodokumentáciu.

Ústavný súd okrem iného uviedol, že podstata volebnej kampane spočíva v aktívnom sprístupňovaní informácií o kandidátoch alebo politickej strane do dispozičnej sféry voliča s cieľom ovplyvniť jeho voľbu, pričom už v minulosti konštatoval, že v tejto súvislosti nie je podstatné, kedy mal volič subjektívne možnosť oboznámiť sa s danou informáciou, ale kedy sa táto

informácia do zorného poľa jeho záujmu objektívne dostala. Ústavný súd taktiež poukázal na svoje skoršie rozhodnutie vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 12/2011, v ktorom okrem iného uviedol, že z hľadiska dodržania volebného moratória nie je podstatné, kedy si volič vybral zo schránky predvolebný leták a oboznámil sa s ním, ale podstatné je, kedy mu bol tento leták objektívne do schránky vhoďený.

Za porušenie volebného moratória možno považovať len takú situáciu, keď je verejnosti prvýkrát aktívne sprístupnená (nová) informácia o kandidátoch alebo kandidujúcej politickej strane v čase volebného moratória, t. j. situáciu, keď mal volič možnosť prvýkrát sa objektívne s touto informáciou oboznámiť až v čase volebného moratória.

V sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľka nepreukázala, že by k montáži, resp. k inštalácii (sprístupneniu) sporných predvolebných billboardov kandidátov do orgánov samosprávneho kraja navrhnutých jej politickými protivníkmi dochádzalo v čase volebného moratória. Skutočnosť, že tieto predvolebné billboardy a plagáty boli na mieste ich inštalácie ponechané aj v čase volebného moratória, sama osebe nepostačuje na záver o porušení volebného moratória, a teda na vyslovenie nezákonnosti volieb do orgánov samosprávneho kraja, keďže k ich inštalácii došlo ešte v čase pred volebným moratóriom. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti námietky sťažovateľky týkajúcej sa porušenia volebného moratória.

V súvislosti s alternatívnym petitom sťažovateľky ústavný súd uviedol, že sťažovateľka ako politická strana, ktorá navrhla kandidátov pre voľby do samosprávneho kraja, nie je oprávnená podať návrh na začatie konania podľa čl. 125 ústavy a v tej súvislosti sa nemôže domáhať ani vyslovenia neplatnosti volieb na základe predchádzajúceho vyslovenia nesúladu zákona o voľbách do samosprávnych krajov s ústavou. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

V zostávajúcich dvoch prípadoch rozhodovalo plénum ústavného súdu o sťažnostiach týkajúcich sa ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy obcí.

V konaní vedenom pod **sp. zn. PL. ÚS 3/2013** ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Babín konaných 27. októbra 2012 z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľom tvrdené nosné dôvody jeho volebnej sťažnosti nemohli byť na základe ním označených dôkazov dostatočne primeraným spôsobom preukázané.

V konaní vedenom pod **sp. zn. PL. ÚS 1/2013** odmietol ústavný súd sťažnosť pre namietanú neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Hermanovce konaných 27. októbra 2012 ako podanú oneskorenú.

D.

KONANIE O SŤAŽNOSTIACH FYZICKÝCH OSÔB ALEBO PRÁVNICKÝCH OSÔB

článok 127 ústavy a § 49 a nasl. zákona o ústavnom súde (konanie o sťažnostiach fyzických a právnických osôb)

nápad	23 811
	20 972 podaní právnickej osoby P., s. r. o.
	166 podaní fyzickej osoby JUDr. R. K.
	2 673 ostatné
počet rozhodnutí	17 933 z toho:
	• meritórne 353
	• procesné 2 419 (§ 25 zákona o ústavnom súde)
	• inak 15 161
	(odloženie podľa § 23a, § 31a v spojení s § 112 OSP – spojenie)

Z celkového počtu 17 933 vybavených vecí bolo:

701 rozhodnutí (základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru),	
z toho:	
• meritórne rozhodnutia	230
nálezy	223 (v 212 vyslovené porušenie)
uznesenia o zastavení	7
• procesné rozhodnutia	317 (§ 25 zákona o ústavnom súde)
uznesenia o odmietnutí	310
uznesenia o zastavení	7
• inak	154
	(odloženie podľa § 23a, § 31a v spojení s § 112 OSP – spojenie)

17 232 vybavených vecí (právo na súdnu ochranu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a iné práva),
z toho:

- **meritórne rozhodnutia 123**
 - nálezy 120 (v 76 vyslovené porušenie)
 - uznesenia o zastavení 2
 - uznesenia o odmietnutí 1
- **procesné rozhodnutia 2 102 (§ 25 zákona o ústavnom súde)**
 - uznesenia o odmietnutí 2 087
 - uznesenia o zastavení 14
 - uznesenie o zamietnutí 1
- **inak 15 007**
(odloženie podľa § 23a, § 31a v spojení s § 112 OSP – spojenie)

Tabuľka č. 19 *Priznané primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde*

porušené právo	počet nálezov	priznané finančné zadosťučinenie v €
základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote	201	803 700
právo na súdnu ochranu a inú právnu ochranu, právo na spravodlivé súdne konanie a iné práva	2	6 000
spolu	203	809 700 €

Zdroj: vlastný

E.

KONANIE O SŤAŽNOSTIACH ORGÁNOV ÚZEMNEJ SAMOSPRÁVY

článok 127a ústavy (konanie o sťažnostiach orgánov územnej samosprávy)

nápad 0
počet rozhodnutí 0

F.

KONANIE O PRESKÚMANIE ROZHODNUTIA NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY VO VECIACH ROZPORU OSOBNÉHO ZÁUJMU S VEREJNÝM ZÁUJMOM

konanie o preskúmanie rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky vo veciach rozporu osobného záujmu s verejným záujmom podľa čl. 10 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov v znení zákona 545/2005 Z. z. a § 73a a nasl. zákona o ústavnom súde

nápad 18
počet rozhodnutí 12

- meritórne - 1
- procesné - 11

(§ 25 zákona o ústavnom súde)

Tabuľka č. 20 *Prehľad rozhodnutí v roku 2013 v konaní o preskúmanie rozhodnutia Národnej rady Slovenskej republiky vo veciach rozporu osobného záujmu s verejným záujmom podľa čl. 10 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.*

	spôsob rozhodnutia	spisová značka	predmet podania
1.	uznesenie o nevyhovení	III. ÚS 43/2013	návrh na preskúmanie rozhodnutia Obecného zastupiteľstva obce Svätý Kríž z 19. 11. 2012 vo veci ochrany verejného záujmu a zamedzenia rozporu záujmov, ktorým bola navrhovateľovi, bývalému starostovi obce Svätý Kríž, uložená pokuta pre porušenie čl. 8 ods. 5 ústavného zákona č. 357/2004 Z. z.
2.	uznesenie o odmietnutí	II. ÚS 496/2013	návrh na preskúmanie rozhodnutia Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/25/13-K
3.	uznesenie o odmietnutí	III. ÚS 477/2013	návrh na preskúmanie rozhodnutia Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/56/13-K
4.	uznesenie o odmietnutí	III. ÚS 484/2013	návrh na preskúmanie rozhodnutia Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/20/13-K
5.	uznesenie o odmietnutí	IV. ÚS 611/2013	návrh na preskúmanie rozhodnutia Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/26/13-K
6.	uznesenie o odmietnutí	IV. ÚS 613/2013	návrh na preskúmanie rozhodnutia Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/48/12-K
7.	uznesenie o odmietnutí	IV. ÚS 624/2013	preskúmanie rozhodnutia Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/22/13-K
8.	uznesenie o odmietnutí	IV. ÚS 633/2013	návrh na zrušenie rozhodnutia Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/56/12-K
9.	uznesenie o odmietnutí	IV. ÚS 639/2013	návrh na preskúmanie rozhodnutia Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/37/13-K
10.	uznesenie o odmietnutí	IV. ÚS 657/2013	preskúmanie rozhodnutia Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/35/13-K
11.	uznesenie o odmietnutí	IV. ÚS 716/2013	preskúmanie rozhodnutia Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/30/13-K
12.	uznesenie o nevyhovení	III. ÚS 452/2013	návrh na preskúmanie rozhodnutia Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií č. VP/55/13-K

Zdroj: vlastný

G.

ĎALŠIA DISCIPLINÁRNA A INÁ PRÁVOMOC ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

článok 136 ústavy a § 74e zákona o ústavnom súde (ďalšia disciplinárna a iná právomoc ústavného súdu)

nápad	2
počet rozhodnutí	4

Tabuľka č. 21 *Prehľad rozhodnutí týkajúcich sa právomoci ústavného súdu podľa čl. 136 ods. 2 ústavy v roku 2013*

	spôsob rozhodnutia	spisová značka	predmet podania
1.	uznesenie o zamietnutí	PL. ÚS 116/2011	návrh na disciplinárne konanie proti predsedovi NS SR; návrh na dočasné pozastavenie výkonu funkcie sudcu JUDr. Štefana Harabina; návrh na spojenie disciplinárnych konaní vedených proti predsedovi najvyššieho súdu
2.	uznesenie o zamietnutí	PL. ÚS 93/2011	návrh na začatie disciplinárneho konania proti JUDr. Štefanovi Harabinovi, predsedovi najvyššieho súdu, za závažné disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 2 písm. c) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov spočívajúce v porušení povinnosti náhodného prideľovania spisov –

			vydaním opatření Spr 101/2010-10, Spr 1321/2009, Spr 162/2009 o změně Rozvrhu práce... a uloženie disciplinárneho opatrenia znížením funkčného platu o 70 % na obdobie jedného roka
3.	uznesenie o nevydaní súhlasu na trestné stíhanie	PL. ÚS 13/2013	žiadosť o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu najvyššieho súdu
4.	uznesenie o zamietnutí	PL. ÚS 6/2012	návrh na začatie disciplinárneho konania proti JUDr. Štefanovi Harabinovi; uloženie disciplinárneho opatrenia „odvolanie z funkcie sudcu“ za závažné disciplinárne previnenie nezlučiteľné s funkciou sudcu

Zdroj: vlastný

V zmysle čl. 131 ods. 1 v spojení s čl. 136 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky patrí do pôsobnosti pléna ústavného súdu taktiež rozhodovanie o udelení súhlasu na trestné stíhanie alebo vzatie do väzby sudcu a generálneho prokurátora Slovenskej republiky a vykonávanie disciplinárneho konania voči predsedovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podpredsedi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky.

V roku 2013 rozhodovalo plénum ústavného súdu o troch návrhoch bývalej ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky na začatie disciplinárneho konania proti JUDr. Štefanovi Harabinovi, predsedovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Ústavný súd vo všetkých troch prípadoch ([PL. ÚS 93/2011](#), [PL. ÚS 116/2011](#) a [PL. ÚS 6/2012](#)) uzneseniami z 30. októbra 2013 rozhodol a zamietnutí návrhu podľa čl. 131 ods. 1 druhej a tretej vety ústavy a § 4 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, pretože pri hlasovaní o návrhu sudcu spravodajcu nebola dosiahnutá nadpolovičná väčšina hlasov všetkých sudcov.

Z rovnakého dôvodu rozhodlo plénum ústavného súdu uznesením [sp. zn. PL. ÚS 6/2013](#) z 29. októbra 2013 aj o zamietnutí návrhu JUDr. Štefana Harabina, predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na obnovu disciplinárneho konania vedeného proti nemu pod [sp. zn. PL. ÚS 92/2011](#). K rozhodnutiu pripojili odlišné stanovisko sudcovia Ľubomír Dobřík, Milan Ľalík a Iveta Macejková.

Plénum ústavného súdu rozhodovalo v roku 2013 aj o žiadosti generálneho prokurátora Slovenskej republiky o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa čl. 136 ods. 2 prvej vety ústavy.

Uznesením [sp. zn. PL. ÚS 13/2013](#) z 19. novembra 2013 plénum ústavného súdu rozhodlo o odopretí súhlasu na trestné stíhanie sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Š. M., B., pre skutky právne kvalifikované ako zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona a prečin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v žiadosti generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. VII/2 Gv 120/10-124 z 20. augusta 2013.

V odôvodnení svojho rozhodnutia plénum ústavného súdu okrem iného uviedlo, že generálneho prokurátora žiadajúceho súhlas na trestné stíhanie sudcu zaťažuje v tomto type konania pred ústavným súdom bremeno preukázania minimálne dôvodného podozrenia, že sudca svojím konaním mohol naplniť všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu.

Zo žiadosti generálneho prokurátora č. k. VII/2 Gv 120/10-124 z 20. augusta 2013 však vyplývali v tomto smere zásadné otázky, a to najmä vo vzťahu k subjektívnej stránke a objektívnej stránke zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2 Trestného zákona a prečinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, pokiaľ ide o konkrétne konanie sudcu najvyššieho súdu, ktorého sa žiadosť generálneho prokurátora týkala.

K obsahovým náležitostiam žiadosti generálneho prokurátora o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu patrí totiž nielen jednoznačná právna kvalifikácia trestného činu, pre ktorý sa vydanie súhlasu na trestné stíhanie žiada, ale aj vymedzenie skutku, ktorého sa mal dotknutý sudca dopustiť, opisom skutku (konania či opomenutia tohto sudcu) s uvedením miesta, času, prípadne iných okolností, za ktorých k nemu došlo, resp. tak, aby skutok nemohol byť zamenený s iným skutkom. Skutkový základ vymedzený v uznesení vyšetrovateľa z 12. júla 2010 o začatí trestného stíhania vo veci, na ktoré generálny prokurátor v úvode svojej žiadosti z 20. augusta 2013 poukázal, bol v tomto smere nedostatočný.

Relevantné skutkové okolnosti v ďalšej časti žiadosti generálneho prokurátora č. k. VII/2 Gv 120/10-124 z 20. augusta 2013 a dôkazy na podporu jeho skutkových tvrdení sa týkali predovšetkým skutkov tretích osôb, ktorých sa trestné konanie v danej veci týkalo, avšak práve vo vzťahu k sudcovi najvyššieho súdu, na trestné stíhanie ktorého žiadal generálny prokurátor súhlas, chýbali (predovšetkým pokiaľ ide o prijatie, žiadanie či akceptáciu prísľubu úplatku, resp. pokiaľ ide o úmysel zadovážiť sebe alebo inému neoprávnený prospech).

Ústavný súd preto nedal súhlas na trestné stíhanie sudcu najvyššieho súdu v zmysle žiadosti generálneho prokurátora č. k. VII/2 Gv 120/10-124 z 20. augusta 2013.

H.
ZJEDNOCOVANIE PRÁVNÝCH NÁZOROV

zjednocovanie právnych názorov (§ 6 zákona o ústavnom súde)

nápad	1
počet rozhodnutí	1

Tabuľka č. 22 *Prehľad rozhodnutí v roku 2013 v konaní o zjednotení právnych názorov*

spôsob rozhodnutia	spisová značka	predmet podania
1. uznesenie o zjednotení právnych názorov	PLz. ÚS 1/2013	zjednotenie odchylných právnych názorov senátov ÚS SR vo veci týkajúcej sa požiadavky odôvodnenia uznesenia všeobecného súdu o založení miestnej príslušnosti – III. ÚS 228/06 – RINGIER Slovakia, a. s., a I. ÚS 207/07 – Petit Press, a. s.

Zdroj: vlastný

I.
PROCESNÉ ROZHODNUTIA V KONANÍ PRED ÚSTAVNÝM SÚDOM

procesné rozhodnutia v konaní pred ústavným súdom (§ 28 ods. 2 a § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 112 ods. 1 OSP)

nápad	59
počet rozhodnutí	45

Za správnosť:

Alena Šuranová	-	vedúca sekretariátu predsedníčky ÚS SR
Ing. Ľubomír Marton	-	vedúci oddelenia informačných technológií
Analytické oddelenie ÚS SR		